

Reeta Eloranta ja Kaisa Lammi

TYÖMARKKINA-ANALYYSI
Suomen kieli

Tampereen yliopisto, kieli- ja käännöstieteiden laitos

TAMPEREEN YLIOPISTO 2006

Tiivistelmä

Tähän raporttiin on koottu tietoa Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineesta valmistuneiden sijoittumisesta, oppiaineen asemasta koulutuskentällä sekä oppiaineesta valmistuvien tulevaisuuden osaamistarpeista. Tietoa on kerätty sekä olemassa olevista lähteistä, että työelämän asiantuntijoille suunnatun kyselyn avulla. Kysely toteutettiin toukokuussa 2006.

Tilastoista selviää, että suomen kieli (sekä äidinkielenä että toisena tai vieraana kielenä) on hyvin naisvaltainen oppiala. Vuonna 2005 suomen kielessä ylempään korkeakoulututkinnon suoritti koko valtakunnan laajuisesti 173 opiskelijaa. Näistä 91 prosenttia oli naisia. Tampereen yliopistossa vuosina 2000-2005 suomen kielessä suoritetuista tutkinnoista 96 prosenttia on ollut naisten suorittamia.

Suomen kielestä valmistuneiden työllisyystilanne näyttää hyvältä, kun sitä verrataan humanistisen koulutusalan työttömyyslukuihin. Samaan aikaan kun humanistiselta koulutusosalta valmistuneiden työttömien määrä on ollut nousussa, on suomen kielestä valmistuneiden työttömien määrä pysynyt kohtuullisen vakaana, kun vertailuajankohtana on pidetty maaliskuun loppua vuosina 2001-2006. Vastavalmistuneita työttömistä on näinä vuosina ollut vain 3 – 7.

Pääasiassa Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineesta valmistuneet ovat toimineet opetus- ja koulutustehtävissä. Noin puolet vuosina 2001-2005 valmistuneista on suorittanut opettajan pedagogiset opinnot osana tutkintoaan. Yleisin pitkä sivuaine on näinä vuosina ollut suomen kirjallisuus. Tiedotusopin suosio sivuaineena on noussut vuosina 2003-2005 valmistuneiden keskuudessa. Viestintä- ja mediatyö on ollut toiseksi yleisin työllistymisala.

Opetus- ja viestintäaloilla työelämän asiantuntijat näkivät kysyntää myös tulevaisuudessa, mutta niiden tehtäväkuvissa ja toimintaympäristöissä arveltiin tapahtuvan muutosta. Opetuksen alalla mm. maahanmuuton lisääntyminen vaikuttaa opettajien työnkuviin suomi toisena ja vieraana kielenä - opetuksen tarpeen lisääntyessä. Teknologian kehittyminen muuttaa oppimisympäristöjä ja aiheuttaa mahdollisesti yhteiskunnallista eriarvoistumista ihmisten jakautuessa niihin, jotka hallitsevat ja niihin, jotka eivät hallitse teknologiaa. Viestinnän merkitys kasvaa entisestään toimintaympäristöjen verkostoituessa ja erityisesti viestintä eri ryhmien ja alojen välillä korostuu. Tämä vaatii viestinnän ammattilaisilta kykyä hahmottaa viestinnän kanavat, vastaanottajat, kohderyhmät ja tavoitteet sekä sopeuttaa oma viestintänsä niihin.

Kysyntää nähtiin media-alalla ja viestimissä (esimerkiksi mediakäsikirjoittajat ja tekstien tuottamis- ja stilisointitehtävät kaikissa viestimissä), suomi toisena ja vieraana kielenä -opetuksessa, laaja-alaisissa koulutustehtävissä eri ryhmille ja eri ikäisille, kieliteknologian ja kääntämisen aloilla sekä tekstien editoinnissa ja toimittamisessa. Esille nostettiin myös tutkimus ja kustannusala. Suomen kielen osaajien hyödyntämisen erityselämässä nähtiin yleistyvän.

Tietoteknisiksi perustaidoiksi asiantuntijat lukivat mm. tekstinkäsittelytaidot ja internetin käytön, mutta myös verkkojulkaisemisen ja sivustojen tekotaidot. Teknisen osaamisen vastapainona myös sisällön ymmärtäminen ja hallinta korostuvat. Informaation lisääntyessä myös tekstien määrä kasvaa, ja tulevaisuudessa kyky analysoida, popularisoida ja ”poimia rusinat pullasta” korostuu. Tarvitaan medialukutaitoa, jonka avulla tekstien merestä voidaan poimia oleelliset ja tärkeät asiat. Verkostoitumisen myötä työ muuttuu projektimaiseksi, mikä vaatii työntekijöiltä projektinhallintataitoja sekä ryhmätyötaitoja, oppimiskykyä, sopeutumiskykyä ja joustavuutta sekä yhteistyökykyä muiden alojen asiantuntijoiden kanssa.

Globalisaation myötä kansainvälisyys lisääntyy ja esimerkiksi englannin merkitys työskentelykielenä kasvaa. Tämä nähtiin myös mahdollisena uhkana suomen kielen asemalle, jos tietoisuus oman kulttuurin merkityksestä vähenee ja tehokkuus korostuu mm. kieliasun ja ymmärrettävyyden kustannuksella. Tämän välttämiseksi tarvitaan oman alan rohkeaa puolesta puhumista ja oman kulttuurin vaalimisen ja kansainvälisyyden yhteyden ymmärtämistä.

Kieltä pidettiin toisaalta myös välineenä, joka ei yksin riitä, vaan jonka tueksi olisi hankittava monipuolinen aineyhdistelmä ja vankka yleissivistys. Tärkeäksi nähtiin myös jo opiskelunaikainen yhteydenpito useisiin tekstejä tuottaviin työnantajiin.

SISÄLLYS

A. JOHDANTO.....	4
B. KOOSTE TAMPEREEN YLIOPISTON SUOMEN KIELEN OPPIAINEEN TYÖMARKKINA-ANALYYSISTA	8
C. TILASTORAPORTTI SUOMEN KIELEN OPPIAINEESTA.....	21
1. Opintojen kaari.....	23
2. Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineen asema koulutuskentällä.....	29
3. Sijoittuminen valmistumisen jälkeen	30
4. Tilastotiedon lähteitä	42
D. SUOMEN KIELEN TULEVAISUUDEN OSAAMISTARPEET- ENNAKOINTIKYSELYN TULOKSIA	44
1. Johdanto	45
2. Yleiset työelämässä tarvittavat taidot.....	47
3. Oman alan osaaminen.....	49
4. Tehtäviä ja aloja, joissa suomen kielen osaajia tulevaisuudessa tarvitaan	54
5. Eri tasoiset tutkinnot työmarkkinoilla	57
6. Megatrendien vaikutus suomen kielen osaamistarpeisiin ja niiden muuttumiseen	59
7. Ennakointitiedon lähteitä.....	60
Kuviot	62
Taulukot	63
Lähteet.....	64
Liitteet	65
LIITE 1. Suomen kielen tulevaisuuden osaamistarpeet -ennakointikysely	65

A. JOHDANTO

Työmarkkina-analyysi on työkalu nykyisten pääaineiden sekä uusien ohjelmien tarpeen ja suuntaamisen sekä sisällöllisen kehittämisen arviointiin. Työmarkkina-analyysi-hankkeessa on kokeiltu ja toteutettu malli, jonka avulla tuotetaan tietoa työelämän osaamistarpeista ja niiden muutoksista ja pyritään löytämään pitemmällä tähtäimellä vaihtoehtoisia ja ei-tyypillisiä suuntia työllistymiseen ja opiskelijoiden urasuunnittelun tueksi. Työmarkkina-analyysin avulla myös vahvistetaan sujuvia suhteita työelämän ja oppilaitosten välille oppiaine-, koulutusohjelma- ja laitostasolla.

Toteutetussa analyysimallissa oppiaineesta valmistuvien osaamista, työllistymistä ja siihen vaikuttavia seikkoja tarkastellaan kolmesta suunnasta: katsomalla taaksepäin toteutunutta tilannetta, nykytilaa ja tulevaisuutta. Mallissa on kartoitettu eri lähteistä saatavia tilastoja ja luotu polkuja niiden hyödyntämiseen oppiainetasolla. Lisäksi on kehitetty työmarkkinoita koskevan, ennakoivan tiedon keruuseen mallia, jonka avulla työmarkkinoita koskevaa tietoa voidaan yleisen ennakointitiedon lisäksi kerätä asiantuntijoilta oppiaineiden käyttöön.

Mallia on toteutettu vuoden 2005 lopulla ja keväällä 2006 Tampereen yliopistossa kolmessa oppiaineessa: informaatiotutkimus, hallintotiede ja suomen kieli. Vaasan yliopistossa analyysin kohteina ovat olleet hallintotiede ja sosiaali- ja terveyshallinto, nykysuomi, modern finska som det andra inhemska språket ja Modern Finnish as a Foreign Language.

Työmarkkina-analyysi toteutettiin Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellisen koulutusalan opintojen sujuvuutta ja työllistymistä edistävän YHTIS-projektin sekä sukupuolten ei-tyypillisiä koulutus- ja uravalintoja sekä rohkeita työelämään sijoittumisratkaisuja tukevan Ristiin Rastiin -hankkeen toimesta. Analyysin ennakointiosio toteutettiin yhteistyössä Pirkanmaan ennakointipalvelun sekä Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalveluiden kanssa.

Missä luotua analyysimallia voi hyödyntää?

- **Opetussuunnittelu- ja laadunvarmistustyö**
Analyysimallia voidaan hyödyntää oppiaineiden opetussuunnittelu- ja laadunvarmistustyössä. Työmarkkina-analyysiin sisältyvän tilastokatsauksen avulla oppiaineet ja laitokset saavat työkaluja tilastojen hyödyntämisen ja keräämisen tueksi.
- **Yhteistyö työelämän kanssa**
Tiedonkeruun ohella analyysimalli tarjoaa keinon kontaktoida työnantajia ja parantaa oppiaineiden näkyvyyttä. Analyysimalli tarjoaa myös työelämän asiantuntijoille ja työnantajille vaivattoman mahdollisuuden tarjota uusille osajille tietoa muuttuvasta työelämästä.
- **Opiskelijoiden ohjaus ja urasuunnittelu**
Tuotetusta tiedosta on hyötyä myös opiskelijoiden ohjaustyössä ja urasuunnittelussa ja sitä voivat hyödyntää myös opiskelijat omissa henkilökohtaisissa opintosuunnitelmissaan.

Analyysin toteutus

Analyysikokonaisuudessa tarkastellaan oppiaineen näkökulmasta oppiaineesta valmistuneiden sijoittumista sekä tulevaisuuden muutossuuntia ja niiden vaikutuksia oppiaineesta valmistuvien osaamistarpeisiin. Analyysikokonaisuuden eteneminen on kuvattu kaaviossa 1. sivulla 5.

Työmarkkina-analyysissa on tuotettu seuraava malli:

I-vaihe

Valmistuneiden sijoittuminen työmarkkinoille ja oppiaineen asema koulutus kentällä

- Oppiainekohtaisesti kohdistettu tilastokatsaus
- Oppiaineen aseman hahmotus koulutus kentällä
- Taustoittava ennakoititieto jo olemassa olevasta materiaalista
- Polkuja ja lähteitä tilastotietojen päivitykseen

II-vaihe

Tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakointi

- Sähköisen ennakoitkyselyn toteuttaminen
- Kohderyhmänä oppiaineen työllistymiskentän asiantuntijat
- Tulosten kokoaminen laitoksen jatkokäsittelyä varten

III-vaihe

Tulosten jatkokäsittely laitoksella

Valmistuneiden sijoittuminen työmarkkinoille ja oppiaineen asema koulutus kentällä

Analyysimallissa kerätään oppiainekohtaisesti tietoa valmistuneiden sijoittumisesta. Koulutusta koskevan tilastotiedon löytäminen ja välitön hyödyntäminen oppiainetasolla on usein työlästä, koska tilastotiedot ovat hajallaan eri lähteissä ja ne on myös usein esitetty oppiainetasoa yleisemmällä tasolla. Tavoitteena on koota hajallaan olevia tietoja niin, että oppiaine voi niistä poimia tarvitsemansa ainekset.

Tilastoja on koottu koko opiskelijan opintokaaren ajalta, jolloin hahmottuu myös oppiaineen opiskelijoiden sukupuolijakauma ja opiskeluajan pituus. Lisäksi on kerätty tietoa sijoittumisesta ja työmarkkinoista sekä oppiaineen asemasta koulutus kentällä. Tilastoja ja muuta taustatietoa on koottu ja listattu niin, että niiden hyödyntäminen olisi helppoa ja sujuvaa. Oppiaineilla on mahdollisuus jatkaa kootun tiedon seuraamista esimerkiksi vuosittain, jolloin menetelmää voidaan käyttää myös yhtenä laadunvarmistuksen työvälineenä.

Tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakointi

Ennakoivan, työmarkkinoita koskevan tiedon saamiseksi hyödynnettäväksi on luotu analyysimalli, jonka avulla työelämän asiantuntijoilta saatavaa tietoa voidaan kerätä ja tuoda oppiainetasolle käytettäväksi opetussuunnittelussa ja opiskelijoiden ohjaustyössä. Ennakoivaa

tietoa työmarkkinoista ja yhteiskunnan muutoksesta tuotetaan eri tahojen toimesta. Näitä tietolähteitä on koottu ennakoititiedon lähteiksi ja hyödynnettäväksi sellaisenaan tai osana ennakoivan tiedon keruuta. Nämä ennakoititiedot eivät kuitenkaan sellaisenaan käsittele osaamista ja työmarkkinoita yksittäisen oppiainetason näkökulmasta, kuten nyt käsillä olevassa ennakoitipilotissa on tehty.

Ennakointikyselyn tuloksia voidaan laitoksella jalostaa eteenpäin esimerkiksi

- käymällä esiin nousseita tuloksia läpi opiskelijoiden kanssa
- käymällä esiin nousseita tuloksia läpi henkilökunnan kesken
- käymällä esiin nousseita tuloksia läpi osana laitoksen työelämäyhteistyötä.

Analyysin avulla kerättyä tietoaineistoa voidaan käsitellä yhdessä esimerkiksi henkilökunnan yhteisissä suunnitteluseminaareissa tms. yhteisellä foorumilla. Aineistoa voidaan analysoida myös yhdessä opiskelijoiden kanssa.

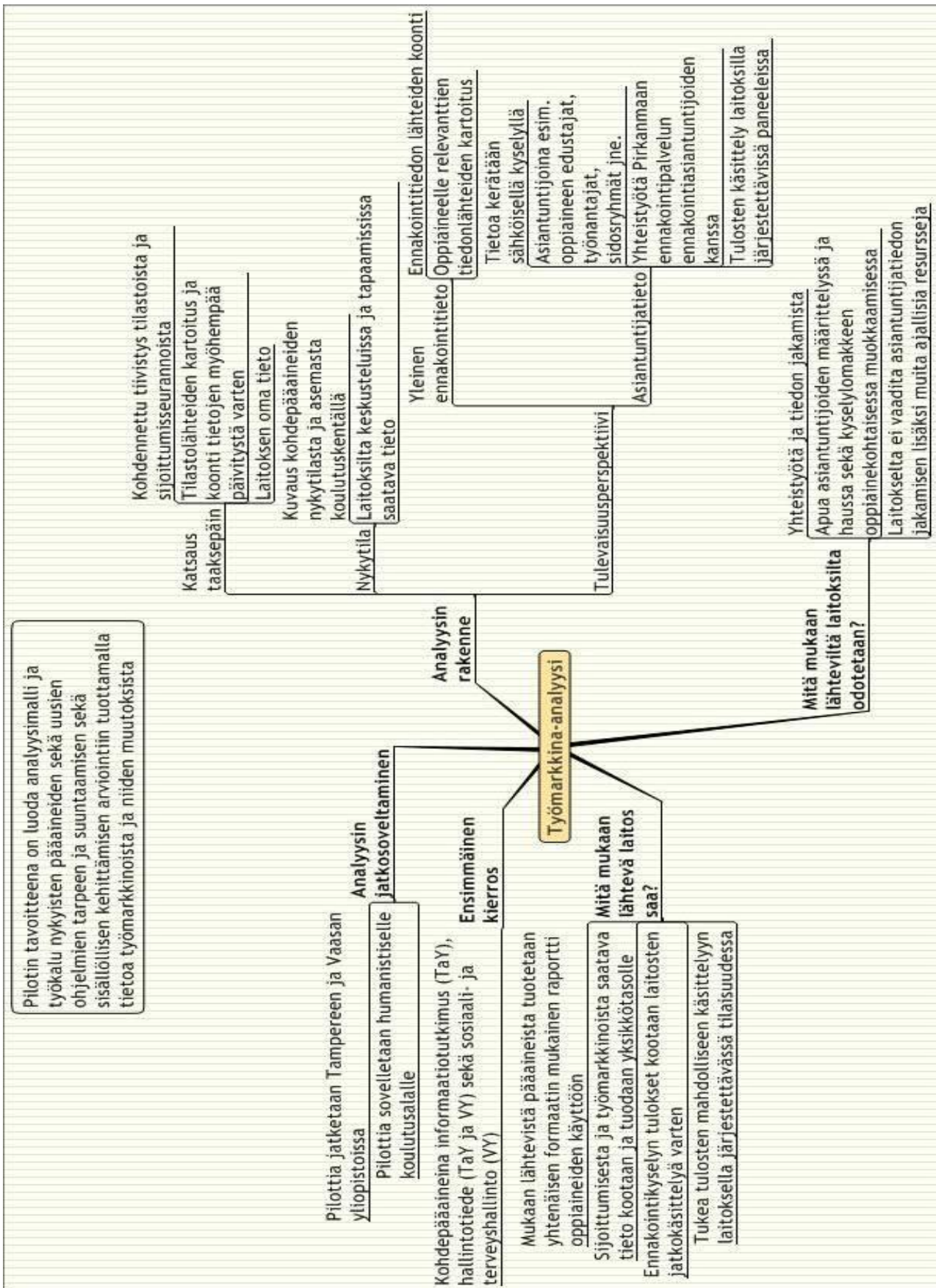
Pilotteina olleista oppiaineista ei ole laadittu varsinaisia analyysiraportteja, vaan Ristiin Rastiin -hanke luovuttaa oppiaineen käyttöön tämän koosteen, joka sisältää

- oppiainekohtaiset tiivistetyt tiedot työmarkkina-analyysi -mallin eri osavaiheissa kerätyistä tuloksista
- tilastomuodossa olevan tiiviin raportin tilastanalyysistä
- tiiviin raportin kyselytutkimuksen tuloksista.

Aineistosta on mahdollista tehdä monenlaisia analyysseja. Tekijät ovat jättäneet oppiainekohtaisten tulkintojen ja johtopäätösten tekemisen oppiaineen oman asiantuntemuksen alueeseen kuuluvaksi. Kiitämme oppiainetta työmarkkina-analyysia kohtaan osoitetusta kiinnostuksesta ja yhteistyöstä.

Reeta Eloranta ja Kaisa Lammi

Kuvio 1. Kaavio työmarkkina-analyysikonaisuuden etenemisestä.

B. KOOSTE TAMPEREEN YLIOPISTON SUOMEN KIELEN OPPIAINEEN TYÖMARKKINA-ANALYYSISTA

Tampereen yliopisto, kieli- ja käännöstieteiden laitos, suomen kieli

Kooste suomen kielen oppiaineen työmarkkina-analyysista

Suomen kielen oppiainetta (äidinkielenä, toisena tai vieraana kielenä) opetetaan Suomessa Tampereen yliopiston lisäksi Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Oulun, Turun ja Vaasan yliopistoissa sekä Helsingin kauppakorkeakoulussa¹. Vuonna 2005 suomen kielestä² valmistui koko maassa 173 opiskelijaa.

Suomen kielestä valmistuneista suurin osa on naisia. Humanistisella koulutusalueella ylempään korkeakoulututkinnon suoritti vuonna 2005 1704 opiskelijaa, joista 1357 (80 prosenttia) oli naisia. Suomen kielessä tutkinnon suorittaneista naisia samana vuonna oli 158 (91 prosenttia). Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineesta vuosina 2000 -2005 valmistuneista 95,5 prosenttia on ollut naisia.

1. Opintojen kaari ja suoritettut tutkinnot

Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineeseen hakeneiden määrä on vuosina 2000 - 2005 liikkunut 235:n ja 321:n välillä. Valintakokeeseen on osallistunut vastaavina vuosina 149 - 206 hakijaa. Vuonna 2006 hakeneita oli 165 ja valintakokeeseen näistä osallistui 104. Oppiaineeseen hakeneiden ja kirjoittautuneiden joukko on hyvin naisvaltainen. Hakeneista naisten osuus on vuosina 2000 - 2006 ollut 85 - 89 prosenttia ja kirjoittautuneista 85 - 100 prosenttia.

Suomen kieleen on hyväksytty vuosittain noin 27 hakijaa. Suurimmalla osalla hyväksytyistä ei ole ollut aiempia tutkintoja ennen suomen kielen opintojen aloittamista. Vuonna 2006 hyväksytyistä 70 prosenttia oli alle 20-vuotiaita ja samoin 70 prosenttia oli suorittanut ylioppilastutkinnon joko samana tai edellisenä vuonna. Vuosina 2002 - 2005 hyväksytyistä alle 20-vuotiaiden osuus on ollut 59 - 78 prosenttia ja edellisenä tai hyväksymisvuonna kirjoittaneiden osuus on liikkunut 48 prosentin ja 73 prosentin välillä.³

Syksyllä 2005 Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineessa tutkintoa suoritti 274 opiskelijaa. Näistä 18 suoritti tohtorin tutkintoa. Perustutkintoa suoritti 256 opiskelijaa, joista naisia oli 91 prosenttia.

Ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrä on vaihdellut vuosittain. Suurin osa tutkinnoista on naisten suorittamia. 2000-luvulla miesten suorittamia tutkintoja on ollut yhteensä vain viisi. Tutkintojen laajuus on 2000-luvulla liikkunut keskimäärin hiukan kahdensadan opintoviikon yläpuolella. Myös läsnäolo vuosien keskiarvo on vaihdellut vuosittain 6,6 ja 8,5 vuoden välillä.

Taulukko 1. Ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneet sukupuolittain

	Yht.	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kaikki	115	14	25	15	21	25	15
Naiset	110	14	24	13	19	25	15
Miehet	5	0	1	2	2	0	0

¹ Tässä mukaan otettu suomen kielen opetusta sekä äidinkielenä että toisena tai vieraana kielenä tarjoavat korkeakoulut.

² FM/FK, suomen kieli 726101. Tilastokeskuksen luokitus.

³ <https://intrawww.uta.fi/yksikot/hallinto/opinto/valinta/tilastot.shtml>

Selvästi yleisin yli 15 opintoviikon laajuinen sivuaine vuosina 2001 - 2005 valmistuneilla on ollut suomen kirjallisuus. Myös puheoppi ja tiedotusoppi ovat olleet suosittuja. Opettajan pedagogiset opinnot näinä vuosina valmistuneista⁴ on suorittanut noin puolet valmistuneista. Tiedotusopin suosio yli 15. opintoviikon laajuisena sivuaineena on noussut etenkin vuosina 2003 - 2005 valmistuneiden keskuudessa.

Vuosina 2001 - 2005 valmistuneilla suurin osa viidestätoista suosituimmasta yli 15 opintoviikon laajuisista sivuaineista sijoittuu humanistiseen tiedekuntaan. Sivuaineita on valittu myös yhteiskuntatieteellisestä (mm. sosiologia ja psykologia), informaatiotieteiden (mm. hypermedia ja filosofia) sekä kasvatustieteiden (mm. aikuiskasvatus ja kasvatustiede) tiedekunnista. Kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunnasta ei sen sijaan näiden viidentoista suosituimman sivuaineen joukossa ollut yhtään oppiainetta. Kaupallisia aineita tarjotaan kuitenkin osana muita opintokokonaisuuksia (esimerkiksi museologia) minkä lisäksi opiskelijat ovat saattaneet opiskella niitä vähemmän kuin 15 opintoviikkoa, jolloin ne eivät näy tässä listauksessa.

2. Opiskelunaikainen työssäkäynti ja harjoittelu

Opiskelunaikaista työssäkäyntiä on selvitetty mm. Leena Ahrion (2005) toteuttaman opiskelijakyselyn avulla⁵. Kysely suunnattiin kolmannen vuoden opiskelijoille, jotka olivat saaneet opiskeluoikeuden ylempään korkeakoulututkintoon Tampereen yliopistossa ensimmäistä kertaa vuonna 2002, ja siinä selvitettiin mm. opiskelunaikaista työssäkäyntiä sekä opintojen sujuvuutta. Suomen kielen opiskelun vuonna 2002 aloittaneista opiskelijoista⁶ kyselyyn vastasi 62 prosenttia. Vastanneiden pieni määrä (16) on kuitenkin otettava tulosten tarkastelussa huomioon.

Opiskelukyselyyn vastanneista suurin osa on työskennellyt kyselyä edeltävän lukuvuoden aikana joko epäsäännöllisesti tai osa-aikaisesti. Kolme vastaajaa ilmoitti, ettei ollut työskennellyt lainkaan ja yksi vastaaja oli työskennellyt kokopäiväisesti. Työnantaja toimi pääosin yksityisellä tai kuntasektorilla. Yksi ilmoitti työnantajakseen valtion.

Työtehtävät olivat lähinnä opetus- koulutus- ja tutkimustehtäviä ja sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, myös vaihtoehtoa "muu" oli valittu. Näiden lisäksi vastaajat olivat työskennelleet myös palvelun ja kaupan, teollisuuden ja rakennustyön sekä viestinnän ja tiedotuksen aloilla. Vastaajista puolet arvioi, että heidän nykyiset työtehtävänsä liittyivät heidän opiskelemaansa alaan joko erittäin huonosti tai huonosti.

Suomen kielen opiskelijoiden harjoittelusta on kerätty tietoa Tampereen yliopiston opiskelijatietojärjestelmä Opsusta ja Ura- ja rekrytointipalveluiden arkistosta. Koska Opsussa olevat harjoittelutiedot koskevat lähinnä vain yliopiston tukemaa harjoittelua, eivätkä siellä näy harjoittelut, joiden palkkakulut työnantaja kustantaa kokonaan, on kooste harjoittelupaikoista vain esimerkinomainen, eikä kata kaikkia harjoitteluja.

Vuosina 2002 - 2006 suomen kielen opiskelijat ovat harjoitelleet mm. käännoistoimistossa, ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa, kaupungeilla ja kunnilla, ministeriössä, tilastokeskuksella, tiepiirissä, teatterilaitoksessa, TE-keskuksessa, kielentutkimuslaitoksessa, yrityksissä ja

⁴ Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineesta on vuosina 2001 - 2005 valmistunut 101 opiskelijaa, joista 52 oli suorittanut opettajan pedagogiset opinnot.

⁵ Tampereen yliopistossa on toteutettu vuodesta 2004 lähtien mm. opiskelunaikaista työssäkäyntiä ja opintojen sujuvuutta selvittäviä opiskelijakyselyjä kolmannen vuoden opiskelijoille. Vuonna 2006 toteutettiin kysely myös viidennen vuoden opiskelijoille. Tietoja kyselyistä löytyy Tampereen yliopiston verkkosivuilta osoitteesta <http://www.uta.fi/opiskelu/kyselyt/>. [Tarkistettu 2.10.2006.]

⁶ Vuonna 2002 opiskelun aloitti 26 opiskelijaa.

aikuiskoulutuskeskuksessa. Työnantajia on löytynyt niin valtio-, kunta-, järjestö- kuin yksityiseltäkin sektorilta.

Harjoitteluajan tehtävät ovat olleet monipuolisia. Suomen kielen opiskelijat ovat mm. toimineet monenlaisissa kielikonsultti-, kielenhuolto- ja viestintätehtävissä, kuntien kulttuuritoimen tehtävissä ja tutkimuksessa. He ovat myös suunnitelleet ja toteuttaneet esiintymis-, oikeakielisuus- ja maahanmuuttajakoulutuksia sekä avustaneet messu- ja tapahtumajärjestämisessä.

3. Sijoittuminen valmistumisen jälkeen

Yleisiä tilastoja tarkastellessa käy ilmi, että ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneiden naisten työttömyys on ollut hieman korkeampi kuin miesten. Ylempään korkeakoulututkinnon humanistisella koulutuslallalla suorittaneista hiukan kaikkien ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneiden keskiarvoa useampi on ollut työttömänä vuosi valmistumisen jälkeen.

Myös suomen kielestä⁷ valmistuneiden työttömyys nousi vuoden 2001 - 2005 74:stä työttömästä vuoden 2005 94:ään työttömään, kun vertailuajankohtana on käytetty maaliskuun loppua. Vuonna 2006 suomen kielestä valmistuneiden työttömien määrä oli jälleen laskenut, ja oli 77. Toisin kuin humanistisella alalla muuten, jolla työttömien määrä on noussut vuoden 2003 maaliskuun 1225:sta työttömästä vuoden 2006 maaliskuun 1444:ään työttömään, on suomen kielestä valmistuneiden työttömyys pysynyt kohtuullisen tasaisena.

Vastavalmistuneita suomen kielestä valmistuneista työttömistä on koko tarkastelujaksona maaliskuun lopussa vuosina 2001 - 2006 ollut kolmesta seitsemään.

Työministeriön tiedot pohjautuvat työnhakijoiden ilmoittautumiseen, ja inhimillisistä syistä saattaa olla mahdollista, että osa suomen kielestä valmistuneista on sijoitettu johonkin toiseen luokkaan. Näitä tilastoja voi kuitenkin pitää suuntaa antavina, ja niitä tukevat myös työministeriöstä saadut tiedot Pirkanmaan kielitieteilijöiden työttömien määristä, jotka ovat pysytelleet kohtalaisen vakaina, kun vertailuajankohtana on ollut maaliskuun loppu vuosina 2003 - 2006.

Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalvelut on kerännyt tietoa sijoittumisesta vuosi valmistumisen jälkeen jo vuonna 1994 valmistuneista alkaen. Tietoa kerätään kyselyllä, joka toteutetaan kaksi kertaa vuodessa ja se suunnataan erikseen edellisenä keväänä ja syksynä valmistuneille. Vuosina 2000 - 2004 suomen kielestä valmistuneista 75 prosenttia on vastannut vuosi valmistumisen jälkeen tehtyihin kyselyihin. Kyselyn tuloksia tarkasteltaessa on pidettävä mielessä, että niiden perusteella valmistuneista noin neljäsosan tilanteesta ei tiedetä. Kyselyihin saattavat vastata herkemmin ne, jotka ovat työllistyneet koulutustaan vastaaviin tehtäviin, kun taas koulutusta vastaamattomissa tehtävissä tai työttömänä olevat saattavat välttää vastaamista.

Seuraavassa tarkastellaan vuosina 2000 - 2004 valmistuneita vastaajia.

2000-luvulla valmistuneista vastaajista 83 prosenttia on ollut työssä, kun asiaa on kysytty noin vuosi valmistumisen jälkeen ja näistä noin 40:llä prosentilla on ollut vakituinen työ. Suurin osa vastaajista (77 prosenttia) kokee vuosi valmistumisensa jälkeen olleensa koulutusta vastaavassa työssä 7 kuukautta tai enemmän. Tässä on otettava huomioon, että toukokuussa tehtyyn kyselyyn toiset ovat vastanneet vuosi valmistumisen jälkeen, toisilla valmistumisesta saattaa olla lähes puolitoista vuotta.

---

⁷ FM/FK, suomen kieli 726101. Tilastokeskuksen luokitus.

Työssäolijoilla selkeästi suurin työnantaja oli kuntasektori, jolla työskenteli 52 prosenttia vastaajista. Toiseksi suurin oli yksityinen sektori, jonka ilmoitti työnantajakseen 17 prosenttia. Omaa yritystä ei ole ollut kenelläkään vuosina 1994 - 2004 valmistuneista vastanneista. Työtehtävät ovat pääasiallisesti olleet opetus- ja koulutustehtäviä tai viestintä- ja mediatyötä. Valmistuneet ovat toimineet myös asiakastyössä, hallinto-, suunnittelu- ja kehitystehtävissä, konsultoinnissa, tutkimuksessa ja johto- ja esimiestehtävissä.

Nimikkeinä on useimmin ollut opettaja tai lehtori. Näiden lisäksi valmistuneet ovat kuitenkin monipuolisesti toimineet mm. toimittajan, tiedottajan, kirjastonhoitajan, ohjelmistosuunnittelijan, projektipäällikön, yhteyskoordinaattorin ja sivistystoimenjohtajan nimikkeillä.

Tampereen yliopiston ura- ja rekryointipalvelut on kerännyt uraseurantatietoja viisi vuotta valmistumisen jälkeen Tampereen yliopiston yhteiskunta- ja kauppatieteelliseltä koulutusaloilta vuonna 1998 valmistuneista alkaen ja kaikilta koulutusaloilta vuonna 1999 valmistuneista alkaen. Suomen kielen oppiaineesta on kerätty tietoja uraseurannan osana vuonna 1999 valmistuneista alkaen.

Seuraavassa tarkastellaan vuosina 1999 - 2000 valmistuneiden vastauksia viisi vuotta valmistumisen jälkeen. Vastaajien vähäisen määrän vuoksi tietoja tarkastellaan laitostasolla. Tarkasteltavana olevan opiskelijaryhmän valmistuessa suomen kieli kuului suomen kielen ja yleisen kielitieteen laitokseen. Suomen kielen ja yleisen kielitieteen laitokselta vuosina 1999 – 2000 valmistuneista 65 prosenttia vastasi kyselyihin. Tässäkin on huomioitava, ettei valmistuneista noin kolmasosan tilanteesta tiedetä.

Suomen kielen ja yleisen kielitieteen laitokselta valmistuneista vastaajista suurin osa oli vakituisessa kokopäivätyössä viisi vuotta valmistumisen jälkeen ja noin 70 prosenttia vastaajista koki viisi vuotta valmistumisensa jälkeen toimivansa tehtävässä, joka vaatimustasoltaan vastasi kokonaan yliopistollista tutkintoa. Kukaan vastanneista ei ilmoittanut toimivansa tehtävissä, jotka eivät lainkaan olisi vastanneet yliopistollista tutkintoa. Vastaavasti humanistisesta tiedekunnasta valmistuneista vain 56 prosenttia koki työtehtäviensä kokonaan vastaavan yliopistollista tutkintoa ja kuusi prosenttia ilmoitti, etteivät työtehtävät lainkaan vastaa tutkinnon tasoa.

Suurin osa vastanneista toimi opetus- ja tutkimustehtävissä, minkä voi myös huomata nimikkeissä, joista suurin osa on lehtoreita tai opettajia. Nimikkeiksi ilmoitettiin mm. myös kouluttaja, koulutuskoordinaattori, tiedottaja, toimittaja, toimitussihteeri ja tuottaja/toimittaja. Vastanneet määrittelivät tehtäviään opetus- ja tutkimustehtävien lisäksi myös viestintä- ja mediatyöksi, toimisto- ja esikuntatehtäviksi sekä johto- ja esimiestehtäviksi.

4. Tulevaisuuden osaamistarpeet

Ennakoivaa osaamistarpeita koskevaa tietoa kerättiin sähköisellä kyselyllä, joka toteutettiin toukokuussa 2006. Kysely suunnattiin työelämän asiantuntijoille, joilla katsottiin olevan näkemystä ja kokemusta suomen kielen oppiaineesta valmistuvien työmarkkinoista ja niiden muutossuunnista sekä laajojen yhteiskunnallisten ilmiöiden vaikutuksesta suomen kielestä valmistuvien osaamistarpeisiin.

Kysely lähetettiin 68:lle asiantuntijalle, ja vastauksia saatiin 27 kappaletta. Vastausprosentiksi muodostui näin 39,7 prosenttia.

Kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan numeerisesti (asteikolla 1-5) eri osaamisalueiden merkitystä, suomen kielen osaajien tarvetta eri tehtävissä ja eri sektoreilla sekä eri tutkintotasojen

(kandidaatti, maisteri, lisensiaatti ja tohtori) kysyntää työmarkkinoilla. Kaikissa kysymyksissä pyydettiin arviota tällä hetkellä sekä vuonna 2015.

Näiden lisäksi vastaajia pyydettiin myös pohtimaan osaamistarpeiden muuttumista kuuden valmiiksi annetun megatrendin⁸ kautta. Nämä megatrendit olivat globalisaatio, informaatio- ja kommunikaatioteknologioiden kehittyminen, väestön ikääntyminen, hyvinvointivaltion muuttuminen, arvojen muutos ja toimintaympäristöjen verkostoituminen.

4.1. Osaamistarpeet

Jotta kyselyllä saataisiin mahdollisimman tarkkaa, oppiainetasoista tietoa, oli osaamistarpeet jaettu kahteen osaan, joista ensimmäinen keskittyi yleisiin työelämässä tarvittaviin taitoihin ja toinen suomen kielen osaajien oman alan osaamiseen.

Yleiset työelämässä tarvittavat taidot

Ensimmäisessä osassa vastaajia pyydettiin arvioimaan annettuja yleisiä taitoalueita. Näistä yleisistä työelämässä tarvittavista taidoista vastaajien arvioiden keskiarvojen mukaan tulevaisuudessa merkitystään lisäävät vahvasti

- verkostomaisen työskentelyn osaaminen
- tietojenkäsittelytaidot
- viestintätaidot vierailta kielillä
- pedagoginen osaaminen
- projektinhallintataidot.

Vastaajien arvioiden keskiarvojen mukaan taitoja, jotka ovat erittäin tärkeitä sekä nyt että vuonna 2015 olivat puolestaan

- viestintätaidot äidinkielellä
- oppimiskyky
- epävarmuuden sietokyky
- luovan ajattelun taidot
- analyyttiset, systemaattisen ajattelun taidot
- joustavuus ja sopeutumiskyky
- ongelmanratkaisukyky
- ryhmätyötaidot

---

⁸ ”Megatrendi: Kehityksen suuri aalto tai linja, ilmiöiden tummistettava ja selkeän historian omaava yhtenäinen kokonaisuus, jolla on selkeä kehityssuunta. Megatrendin suuntaa ei voida määritellä pelkästään tarkastelemalla yksittäisiä toimijoita tai tekijöitä, vaan megatrendi on makrotason ilmiöiden ja tapahtumakuvausten laaja (usein globaali) kokonaisuus, joka sisältää useita erilaisia ja jopa toisilleen vastakkaisia alailmiöitä ja tapahtumaketjuja. Silti niitä muodostuvalla kokonaisuudella voidaan nähdä oma kehityssuunta, jonka uskotaan usein jatkuvan samansuuntaisesti myös tulevaisuudessa.” (Rubin, Anita: Käsitteitä. TOPI – Tulevaisuudentutkimuksen oppimateriaali. <<http://www.tukkk.fi/tutu/topi/kokohakemistosivut/kokok%E4sitteetA-Rb.html>>. [Tarkistettu 3.10.2006.]

- esiintymiskyky
- kyky itsenäiseen työskentelyyn.

Vastaajat nostivat esiin myös muita yleisiä taitoalueita, joita olivat

- ajanhallintataidot
- moniosaaminen
- mediaan liittyvät viestintätaidot (sekä vastaanottaminen että tuottaminen)
- myönteinen ja osaava suhtautuminen kansainvälisyyteen.
- johtamiseen ja henkilöstöhallintoon liittyvät taidot
- monipuoliset tiimityötaidot, projektitaidot ja oppimaan oppimisen taidot.

Suomen kielen oman alan osaamisalueet

Toisessa osassa keskityttiin suomen kielen oman alan osaamisalueisiin. Nämä osaamisalueet oli jaettu alaluokkiin, jotka olivat

- fonologian, morfologian, syntaksin ja semantiikan tuntemus, kielitieteellisen käsitteistön tuntemus
- kulttuurisen merkityksen ja tekstien merkityksen tuntemus, maailman kielten erilaisuuden ja samuuden tuntemus
- kielellisen variaation ja kielellisen informaation prosessoinnin tuntemus
- kirjoitustaitojen ja tekstin huollon hallinta.

Ensimmäisen alaluokan, ”**fonologian, morfologian, syntaksin ja semantiikan tuntemus sekä kielitieteellisen käsitteistön tuntemus**”, kaikki annetut osaamisalueet nähtiin vastaajien arvioiden keskiarvojen mukaan ainakin jonkin verran tärkeiksi sekä nyt että vuonna 2015. Vahvimmin esille nousivat vuonna 2015

- lauseiden korrekti muodostus
- suomen kielen rakenteiden merkityksen tuntemus
- sanamerkitysten neutraalius vs. affektiivisuus.

Vastaajien perusteluissa alaluokka kokonaisuudessaan nähtiin mm. perusosaamiseksi, jota tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa. Toisaalta vastaajat korostivat, että osa-alueiden erittely ja arviointi oli vaikeaa, koska niiden tarpeellisuus riippuu valmistuneen työtehtävistä. Tutkijan ja toimittajan urille tahtovilta odotetaan erilaisia valmiuksia.

Yritysten näkökulmasta korostettiin kielitajua ja tyyliä enemmän kuin termejä, mutta toisaalta kielitieteellisen käsitteistön tuntemusta nähtiin tarvittavan yhä enemmän verkko-opetuksen yleistyessä, kun opettaja ei fyysisesti ole läsnä selittämässä. Fonologian tuntemuksen tarpeen nähtiin kasvavan mm. puheella ohjattavan teknologian lisääntymisen myötä.

Suomen kielen suhde vieraisiin kieliin ja äidinkielisten suomen suhde ei-äidinkielisten suomeen nähtiin myös kasvaviksi osaamisalueiksi. Yhä useampi joutuu tekemisiin ulkomaalaisten suomen opiskelijoiden kanssa, minkä myötä myös morfologian tuntemuksen merkityksen nähtiin kasvavan.

Alaluokan ”**kulttuurisen merkityksen ja tekstien merkityksen tuntemus, maailman kielten erilaisuuden ja samuuden tuntemus**” kaikki annetut osaamisalueet nähtiin erittäin tärkeiksi vuonna 2015. Annetut osaamisalueet olivat

- kielellä vaikuttamisen tuntemus
- viestin välittäjän roolin hahmotus (perinteinen vs. uusmedia)
- kielellisen manipulaation tuntemus, kulttuurin kielellisen vaikutuksen tuntemus
- suomen kielen tyypillisten ominaisuuksien tuntemus
- äidinkielenopettajan taito välittää kontrastiivista tietoa vieraiden kielten opiskelijoille.

Alaluokassa ”**kielellisen variaation ja kielellisen informaation prosessoinnin tuntemus**” annetuissa osaamisalueissa esiintyi vastaajien arvioiden keskiarvoissa eroja. Erittäin tärkeiksi vuonna 2015 nousivat

- laajan lukutaidon hallinta
- puhutun ja kirjoitetun kielen erojen tunnistaminen
- kielen eri osa-alueiden tuntemus.

Lähi- ja etäsukukielten tuntemukselle nähtiin vastausten keskiarvoilla mitattuna vain vähän merkitystä.

Vastaajien perusteluissa nähtiin mm. kielelliset ongelmat ja laaja lukutaito opetuksen haasteina. Kielellisten ongelmien tuntemus nähtiin tärkeäksi, mutta sen yhteydessä nostettiin esille myös aihepiirin laajuus ja sen ulottuminen muiden oppiaineiden alueelle.

Maahanmuuttajaopetuksessa nousee usein esille kielen eri osa-alueiden merkityksen tunteminen. Näiden osa-alueiden tuntemus nähtiin tärkeäksi myös kielitaidon arvioinnissa, jonka merkityksen nähtiin olevan lisääntymässä. Eri osa-alueiden nivominen, eheyttäminen ja ymmärrys koettiin tärkeämmäksi kuin erojen näkeminen. Samoin vuorovaikutustaitojen näkeminen sekä suullisina että kirjallisina ja tiedon ja taidon yhteys koettiin tärkeiksi.

Alaluokka ”**kirjoitustaitojen ja tekstinhuollon hallinta**” nähtiin kokonaisuudessaan erittäin tärkeäksi sekä nyt että vuonna 2015. Annettuja osaamisalueita vastaajien keskiarvojen mukaisessa tärkeysjärjestyksessä olivat

- taito ottaa vastaanottaja huomioon
- taito laatia ymmärrettävää tekstiä
- taito kirjoittaa sujuvaa tekstiä
- taito valita tilanteeseen sopiva tyyli
- kyky nähdä suomen kielen arvo globalisoituvassa maailmassa
- taito antaa palautetta tekstistä
- taito laatia kielellisesti ja tyylillisesti yhtenäistä tekstiä
- taito arvioida tekstin luettavuutta
- taito havainnollistaa tekstiä
- taito tunnistaa tekstin ongelmakohdat
- taito tunnistaa eri tekstilajien erot
- taito käyttää normien mukaista kieltä.

Vastaajien perustelujen mukaan kaikki osaamisalueet nähtiin tärkeinä sekä nyt että tulevaisuudessa, koska ”millään sisällöllä ei ole väliä, jos se ei välity tarkoitetulla tavalla”. Kirjoitus- ja tekstinhuoltotaidot nähtiin tärkeinä kaikille akateemisen tutkinnon suorittaneille, mutta suomen kielestä valmistuneilla näiden tulisi olla erityisen hyvin hallussa. Opetuksen näkökulmasta kaikkia

annettuja taitoja tarvitaan, jotta voidaan taata monipuolinen opetus ja sitä kautta analyttisiä kirjoittajia.

Kirjoitustaitojen nykytasoa kohtaan esitettiin myös kritiikkiä:

”Esim. opettajan työssä suomen kielen maisterit ovat itse kirjoittaneet yllättävän vähän eikä heillä ole ollut näitä tarvittavia taitoja. Se haittaa aktiivisen roolin ottamista yhteiskunnassa. Jos ei itse kirjoita, ei todennäköisesti ole hyvä palautteen antaja toisen tekstistäkään. Kirjoittamisen taitovaatimukset tulevat monipuolistumaan.”

Annettujen oman alan osaamisalueiden lisäksi vastaajat nostivat esille seuraavia alueita:

”Kaikessa opetus- ja tiimityössä taito motivoida toiset käyttämään kieltä parhaiden kykyjensä mukaan, innostuneesti ja kunnianhimoisesti.”

”Taito kirjoittaa median tarpeisiin, taito, halu ja rohkeus osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun/alan keskusteluun kirjoittamalla. Myös taiteellisella kirjoittamisella (sanataiteelliset tavoitteet) on jokin rooli työelämässä.”

”Taito osata arvioida maahanmuuttajien suomen kielen kirjoitettua tekstiä oikeudenmukaisesti (asiantuntevasti, tuon suomenkielen alueen halliten).”

”Taito editoida muiden tekstejä: esim. substanssiasiantuntijoiden kirjoitusten muokkaaminen ymmärrettäväksi tai toiseen mediaan tai tilanteeseen soveltuvaksi sisällön kärsimättä.”

”Ohjeiden, käsikirjojen ja manuaalien tuottaminen”.

”Mediatuotanto: erilaisten tuotteiden (painotuotteet, verkkomediatuotteet ym.) ja koko tuotantoprosessin osaaminen.”

”Taito referoida toisten kirjoituksia ja puhetta niin, että on selvä, mikä on kenenkin tuottamaa.”

4.2. Suomen kielen osaamisen tarve eri tehtäväryhmissä ja aloilla

Kyselyssä vastaajia pyydettiin myös arvioimaan suomen kielen oppiaineesta valmistuneiden tarvetta eri tehtävissä ja eri aloilla. Vastaajat arvioivat suomen kielen osaajien tarvetta eri aloilla nyt ja vuonna 2015 asteikolla 1 – 5 (1=erittäin pieni ... 5=erittäin suuri).

Selvästi suurin tarve nähtiin suomi toisena ja vieraana kielenä koulutuksessa, jossa 90 prosenttia vastaajista näki suurta tai erittäin suurta tarvetta vuonna 2015. Myös viestinnän, koulutuksen (sekä lapset että aikuiset) ja sisällöntuotannon aloilla yli puolet vastaajista näki suurta tai erittäin suurta tarvetta suomen kielen osaajille vuonna 2015.

Kysyttäessä tarkemmin aloja, joilla suomen kielen osaajia tulevaisuudessa erityisesti tarvitaan, nostivat vastaajat esille

- opetuksen ja koulutuksen

- viestinnän
- tiedotuksen
- median
- uusmedian
- kustannustoiminnan
- konsultoinnin
- editoinnin
- tutkimuksen
- journalismin
- kääntämisen ja tulkkauksen
- mainonnan.

Vastaajien perusteluissa korostuivat vahvimmin opetus ja koulutus sekä viestintä. Opetusalalla nähtiin olevan paikkoja ja eläköitymisen myötä niitä arveltiin myös vapautuvan ainakin vuoteen 2015 asti. Suuriman muutoksen nähtiin tapahtuvan alan sisällä. Maahanmuuttajien määrän arveltiin lisääntyvän ja sitä kautta suomen opetuksen tarpeen sekä lapsille että myös aikuisille nähtiin kasvavan. Ikääntymisen ja elinikäisen oppimisen ajatuksen kautta aikuis- ja täydennyskoulutuksen tarve lisääntyy muutenkin. Myös esimerkiksi teknologian kehittyminen muuttaa oppimisympäristöjä ja sitä kautta myös opettajan työnkuvaa.

Viestinnän merkityksen eri muodoissaan ja eri yhteisölle nähtiin kasvavan. Tiedon perillemeno, viestivyyys ja viestinnän sujuvuus tulevat tärkeämmiksi, ja sitä kautta syntyy myös tarvetta suomen kielen osaajille. Tulevaisuudessa tarvitaan henkilöitä selittämään monimutkaisia, kansainvälisiä ilmiöitä suomalaisille suomen kielellä. Vaarana nähtiin viestinnän ja ATK-alan keskittyminen liiaksi englanninkielisiin sisältöihin, jolloin viestintä saattaa pinnallistua, jos kieltä ei osata tarpeeksi syvällisesti.

Vastaajia pyydettiin myös mainitsemaan uusia tehtävien ja osaamisalueiden yhdistelmiä, joissa tulevaisuudessa suomen kielen osaamista tarvitaan. Vastaajat toivat esille seuraavia yhdistelmiä:

- Kielen osaajat media-alalla ja viestimissä
  - mediakäsikirjoittajat, markkinoinnin tekstejä tuottavat ammattilaiset, kustannustoimittajat, tekstin tuottamis- ja stilisointitehtävät
- Suomi toisena tai vieraana kielenä
  - esim. äidinkielen ja suomi toisena ja vieraana kielenä -opettaja samassa persoonassa
- Laaja-alainen kouluttaja
  - eri-ikäiset, erityyppinen opetus
  - viestintätaitojen kouluttaja
- Teknologian ja kielitieteen yhdistäminen
  - kieliteknologia yhdistettynä kielitieteeseen
  - kääntäminen ja erilainen toimittaminen lisääntyy uuden teknologisen viestinnän mukana
- Yrity maailma

Tutkinnot työmarkkinoilla

Vastaajia pyydettiin arvioimaan eri tasoisten tutkintojen (kandidaatti, maisteri, lisensiaatti ja tohtori) tarvetta työmarkkinoilla nyt ja vuonna 2015. Kaikkien tutkintotasojen kysynnän nähtiin vastausten keskiarvojen mukaan kasvavan. Eniten kysyntää arveltiin olevan maistereilla. Myös lisensiaateille ja tohtoreille nähtiin jonkin verran kysyntää vuonna 2015. Kandidaattien kysyntä arveltiin vähäisimmäksi.

Kandidaateille arveltiin olevan kysyntää mm. opetuksessa, mainostoimistoissa, viestintäalalla (esimerkiksi kielitaito osana muita viestintä- tai sisällön taitoja), tiedottajina, kielellisiä valmiuksia vaativassa toimistotyössä, oikolukijoina, kielentarkastajina, sisällöntuotannossa ja toimittajina. Yksi vastaajista arveli, että työmarkkinat olisivat vähäiset.

Maistereille nähtiin kysyntää mm. opetuksessa esimerkiksi yleissivistävissä oppilaitoksissa, korkeasteella, viestintätaitojen ja suomi toisena kielenä opettajina sekä perusopetuksessa ja erikoisopetustehtävissä, kouluttajina, viestinnässä, median vaateliaissa töissä, sisällöntuotannossa, kustannusalalla, ohjauksessa, konsultoinnissa, liike-elämässä ja alan erityisosaamista vaativissa tehtävissä.

Lisensiaattien ja tohtorien kohdalla esille nostettiin tutkimus ja opetus esimerkiksi korkeakouluissa ja lukioissa, projektijohdolliset tehtävät, viestintä, sisällöntuotanto, konsultointi sekä liike-elämä, media ja viestintäalan yritykset. Tarvetta arveltiin olevan myös johtotehtävissä eri laitoksissa, yhtymissä ja kouluissa.

4.3. Megatrendien vaikutus suomen kielen oppiaineesta valmistuvien osaamistarpeisiin

Kyselyssä vastaajille annettiin kuusi yhteiskunnassa näkyvillä olevaa **megatrendiä**, ja heitä pyydettiin nostamaan esiin niihin liitettäviä vaikutussuuntia ja pohtimaan niiden merkitystä suomen kielen oppiaineesta valmistuvien osaamistarpeisiin. Annetut megatrendit olivat globalisaatio, informaatio- ja kommunikaatioteknologioiden kehittyminen, väestön ikääntyminen, hyvinvointivaltion muuttuminen, arvojen muutos ja toimintaympäristöjen verkostoituminen.

Tähän on koottu tiivis katsaus vastaajien perusteluissaan esilletuomista osaamisalueista.

Vastaajat näkivät toimintaympäristöjen verkostoitumisen korostavan viestinnän roolia ja erityisesti viestintä eri alojen asiantuntijoiden välillä korostuu. Informaatio- ja kommunikaatioteknologioiden kehittymisen myötä myös suullinen informaation välitys lisääntyy, ja tuottaa tarvetta esimerkiksi puheen tyylilajien tuntemukseen.

Viestintäkanavien kirjo kasvaa entisestään ja viestit kilpailevat keskenään. Tarvitaan kykyä hallita viestintäkanavia ja ymmärtää esimerkiksi julkaisupaikan merkitys. Samoin tulee kyetä hahmottamaan viestien vastaanottajia, kohderyhmiä ja viestin tavoitteita. Kyky kuunnella ja esittää asiansa vakuuttavasti sekä napakka kirjallinen viestintä korostuvat.

Viestintään liittyvä teknologia kehittyy ja luo tarvetta myös tekniselle osaamiselle. Asiantuntijat korostivat vastauksissaan tietoteknisten perustaitojen tärkeyttä. Perustaidoiksi mainittiin mm. internetin käyttö, tekstinkäsittelytaidot, sähköinen julkaisu ja sivustojentekotaidot. Informaation ja tekstien määrän lisääntyessä kyky ymmärtää ja tuottaa sisältöjä sekä kyky käsitellä ja suuriakin tietomääriä ja löytää niistä olennainen korostuvat.

Vastaajat nostivat esille myös laajemman ja kriittisemmän medialukutaidon sekä kyvyn popularisoida ja kertoa monimutkaisiakin asioita selkeästi suomen kielellä. Esimerkiksi EU:n myötä lisääntyvä hallinto ja hallinnolliset tekstit on saatava ymmärrettävään muotoon. Tähän suuntautuvan suomen kielen osaajan olisi hyvä hallita myös mm. valtio-oppia, kansainvälistä politiikkaa tai EU-opintoja. Selkokielen merkitys korostuu entisestään teknologisoituvassa ja monikielistyvässä toimintaympäristössä.

Teknologian kehittymisen myötä nähtiin uhkana myös väestön yhteiskunnallinen eriarvoistuminen ja jakautuminen niihin, jotka hallitsevat teknologian ja niihin, jotka eivät. Erityisesti polarisoitumisen vaara nähtiin kouluissa, joiden oppilasaineksen arveltiin tulevaisuudessa olevan yhä heterogeenisempää ja jakautuneempaa hyvä- ja huono-osaisiin. Väestön ikääntymisen seurauksena pienten koulujen nähtiin vähenevän ja suurten ”mammuttikoulujen” lisääntyvän. Oppilasaineksen monipuolistuminen ja koulukokojen kasvaminen asettaa vaatimuksia opettajan kyvylle kasvattaa.

Globalisaation myötä kansainvälinen yhteistoiminta ja verkostoituminen lisääntyvät. Kulttuurien ja kielten vuorovaikutus yleistyy, ja kommunikaatio- ja kulttuuristen lukutaitojen kysyntä kasvaa. Monikielisyys ja monikulttuurisuus muuttavat suhdetta kieliin ja kielitaitoon myös Suomessa. Kaksikielisyys käy yhä yleisemmäksi ja myös pienistä kielistä tulee aitoja, arkielämässä opittavia kieliä. Kielten opiskelu lisääntyy, ja myös suomen opiskelijoiden tulisi hallita ainakin yksi vieras kieli.

Toisaalta vieraiden kielten (esimerkiksi englannin) merkityksen lisääntyminen arjessa nähtiin myös uhkana. Englannin kielen taitoa saatetaan alkaa korostaa liikaa, jolloin ongelmaksi voi nousta englannin taitojen ohuus ja sen kautta tiedonvälityksen pinnallistuminen. Suomen kieltä ei välttämättä enää mielletä kokoavaksi, suomalaista identiteettiä rakentavaksi välineeksi ja tietoisuus oman kulttuurin merkityksestä saattaa heikentyä. Tehokkuus saattaa korostua esimerkiksi tekstien kieliasun ja ymmärrettävyyden kustannuksella.

Suomen kielen osaajilta tämä vaatii oman alan rohkeaa puolestapuhumista ja suomen kielen merkityksen ymmärtämistä yhteiskunnan muokkaajana. On myös ymmärrettävä, että kansainvälisyys ja oma kulttuuri liittyvät toisiinsa. Monikulttuurisessa yhteiskunnassa tarvitaan kulttuurista lukutaitoa ja kielellistä suvaitsevaisuutta.

Monikulttuurisuus näkyy myös koulutuksen eri tasoilla, ja suomi toisena tai vieraana kielenä -opettajien tarpeen nähtiin kasvavan vahvasti. Osaamisalueista nostettiin esille mm. kielten välisten erojen ja monikulttuurisuusilmiöiden tuntemus. Myös kansainvälisen viestinnän koulutukselle ja suomen kielen oppimateriaalituotannolle (esimerkiksi pelit) nähtiin tarvetta.

Vastauksissa pohdittiin myös kuntien ja valtion säästötoimien tuomaa resurssipulaa. Erityisesti opetuslalla resurssien väheneminen saattaa vaatia myös opettajilta luovuutta ja markkinointiosaamista esimerkiksi oppikirjojen hankinnassa, jos julkinen sektori joutuu lisäämään säästöjä.

Verkostoitumisen myötä työn nähtiin muuttuvan projektiluontoiseksi, ja erilaiset projektinhallintataidot korostuvat. Esille nostettiin myös ryhmätyötaidot, joustavuus, sopeutumiskyky, oppimiskyky sekä yhteistyökyky muiden alojen, esimerkiksi tekniikan, asiantuntijoiden kanssa. Tulevaisuudessa epävarmuuden nähtiin lisääntyvän, ja myös suomen kielen osaajilta arveltiin vaadittavan kykyä ennakoida ja ottaa selvää asioista, jotka vasta tekevät tuloaan.

Lisäksi esille nostettiin väestön ikääntymisen ja elinikäisen oppimisen ajatuksen myötä aikuiskoulutuksen ja täydennyskoulutuksen tarve. Nähtiin myös tärkeäksi, että jo opiskeluaikana luotaisiin yhteyksiä moniin erilaisiin tekstejä tuottaviin työpaikkoihin. Valmistuvia kannustettiin myös oman osaamisen markkinointiin ja esille tuontiin.

Lopuksi

Tähän koosteeseen on koottu työmarkkina-analyysin eri vaiheissa esiin nousseita tuloksia ja huomioita. Koosteen pohjana käytetyt tilastot, taulukot ja kuviot sekä vastaajien tarkemmat perustelut löytyvät tämän raportin käsittelyosioista. Näihin osioihin on myös kerätty analyysin aikana koottuja linkkejä tietojen päivitykseen ja ylläpitoon.

C. TILASTORAPORTTI SUOMEN KIELEN OPPIAINEESTA

Tampereen yliopisto, kieli- ja käännöstieteiden laitos, suomen kieli

Tilastoraportin runko

- 1. Opintojen kaari**
- 2. Suomen kielen oppiaineen asema koulutuskentällä**
- 3. Sijoittuminen valmistumisen jälkeen**

Yleisiä tilastoja

Ura- ja rekrytointipalveluiden keräämää sijoittumistietoa

- 4. Tilastotiedon lähteitä**

1. Opintojen kaari

Hakeneet, kokeeseen osallistuneet ja kirjautuneet

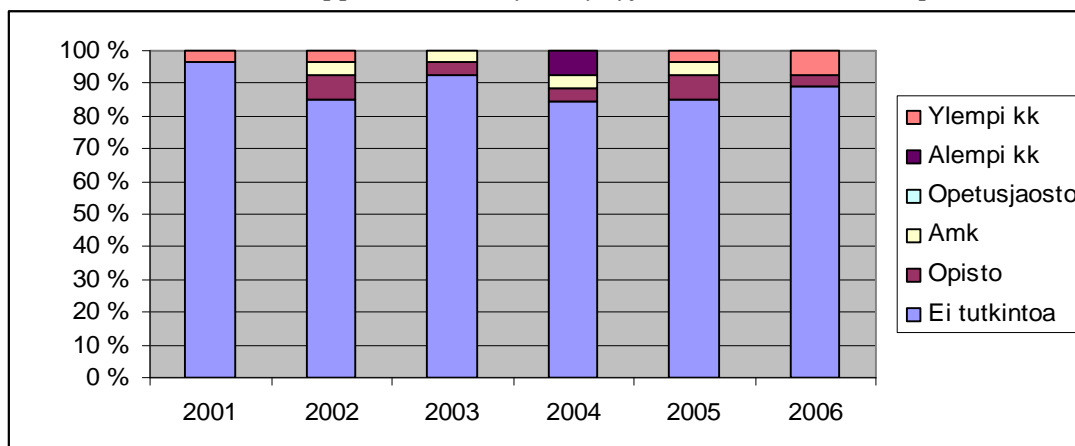
Taulukko 2. Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineeseen hakeneet, kokeeseen osallistuneet, hyväksytyt, opiskelupaikan vastaanottaneet ja kirjoittautuneet vuosin 2000-2006⁹.

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Hakeneet	251	302	321	254	301	235	165
- joista naisia	221 (88%)	269 (89%)	284 (88%)	220 (87%)	267 (89%)	204 (87%)	140 (85%)
Kokeeseen osallistuneet	149	206	200	166	195	161	104
- joista naisia	133 (89%)	188 (91%)	181 (91%)	147 (89%)	176 (90%)	140 (87%)	88 (85%)
Kirjoittautuneet	26	26	26	27	26	26	26
- joista naisia	23 (88%)	26 (100%)	22 (85%)	25 (93%)	24 (92%)	24 (92%)	23 (88%)

Taulukko 3. Suomen kielen oppiaineeseen hyväksytyjen aiemmat tutkinnot vuosina 2001-2006¹⁰.

	Opisto	Amk	Opetusjaosto	Alempi kk	Ylempi kk	Ei tutkintoa	Yht.
2001	0	0	0	0	1	26	27
2002	2	1	0	0	1	23	27
2003	1	1	0	0	0	25	27
2004	1	1	0	2	0	22	26
2005	2	1	0	0	1	23	27
2006	1	0	0	0	2	24	27

Kuvio 2. Suomen kielen oppiaineeseen hyväksytyjen aiemmat tutkinnot prosentteina.

⁹ Hakija ja opinto-oikeusjärjestelmä HAREK, tiedot pyydetty erikseen Tampereen yliopiston aktuaarinkansliasta.

¹⁰ Tampereen yliopiston opiskelijavalinnan tilastot vuosilta 2000-2005

<<https://intrawww.uta.fi/yksikot/hallinto/opinto/valinta/tilastot.shtml>> [luettu 6.9.2006].

Suoritettut tutkinnot

Taulukko 4. Suomen kielen oppiaineessa suoritettut tutkinnot vuosina 1996-2005¹¹.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Alempi korkeakoulututkinto	1	0	0	0	0	2	2	3	11	1
Ylempi korkeakoulututkinto	20	18	17	20	14	25	15	21	25	15
Lisensiaatti	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Tohtori	0	0	1	0	1	0	1	1	1	0

Taulukko 5. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet sukupuolittain¹².

	Yht.	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kaikki	115	14	25	15	21	25	15
Naiset	110	14	24	13	19	25	15
Miehet	5	0	1	2	2	0	0

Taulukko 6. Suomen kielen oppiaineen tutkintojen laajuus keskimäärin opintoviikkoina vuosina 2000-2005.¹³

	Yht.	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Tutkintoja yhteensä	115	14	25	15	21	25	15
Laajuuksien keskiarvo	208	205	200	207	203	217	217

Taulukko 7. Suomen kielen oppiaineesta valmistuneiden läsnäolo vuosina tutkinnon alusta¹⁴.

	Yht.	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Tutkintoja yhteensä	115	14	25	15	21	25	15
Opiskeluvuotia läsnä tutkinnon alusta	7,3	8,1	6,6	7	6,6	7,4	8,5

Oppiainekohtaisia tietoja opiskelijoiden opiskelutilanteesta ja opintojen etenemisestä on luettavissa Tampereen yliopiston tilastosivustolta

https://intrawww.uta.fi/yksikot/tkk/hr/tilastoja/koht_aineet/v2005/. (Sivut ovat intranetissä.)

¹¹ Tampereen yliopiston tilastot, tutkinnot <<http://www.uta.fi/laitokset/tkk/tilastoja/tutkinnot/aikasarjat/>> [luettu 6.9.2006].

¹² Tiedot pyydetty erikseen Tampereen yliopiston tietokonekeskuksesta.

¹³ Tiedot pyydetty erikseen Tampereen yliopiston tietokonekeskuksesta.

¹⁴ Tiedot pyydetty erikseen Tampereen yliopiston tietokonekeskuksesta.

Taulukko 8. Suomen kielen yleisimmät yli 15. opintoviikon laajuiset sivuaineet vuosina 2001-2005¹⁵.

	2001	2002	2003	2004	2005	Yht.
Suomen kirjallisuus	15	12	15	22	13	77
Opettajan pedagogiset opinnot	14	7	8	17	6	52
Puheoppi	10	5	5	8	5	33
Tiedotusoppi	3	2	6	10	9	30
Viron kieli ja kulttuuri	2	2	5	0	4	13
Perinteentutkimus	1	2	4	1	1	9
Sosiologia	1	0	0	3	3	7
Aikuiskasvatus ja kasvatustiede	1	1	2	2	0	6
Mediakulttuuri	0	0	1	3	2	6
Viestintäkasvatus	3	3	0	0	0	6
Hypermedia	1	0	1	2	1	5
Pohjoismaiset kielet	2	1	2	0	0	5
Psykologia	2	1	0	2	0	5
Filosofia	1	1	1	1	0	4
Sosiaalipsykologia	1	0	0	1	2	4
Yleinen kielitiede	2	1	1	0	0	4
Yleinen kirjallisuustiede	3	0	1	0	0	4
Aikuiskasvatus	2	0	0	0	1	3
Muut aineet	11	9	18	14	7	59

¹⁵ Tampereen yliopiston tilastot, ylempien korkeakoulututkintojen sivuaineet 2001-2005.
<<http://www.uta.fi/laitokset/tkk/tilastoja/tutkinnot/sivuaineet/sivuainetilasto.pdf>> [luettu 18.10.2006].

Suomen kielen opiskelijoiden opintojen aikainen työskentely

Opiskelunaikaista työssäkäyntiä on selvitetty mm. Leena Ahrion (2005) toteuttaman opiskelijakyselyn avulla¹⁶. Kysely suunnattiin kolmannen vuoden opiskelijoille, jotka olivat saaneet opiskeluoikeuden ylempään korkeakoulututkintoon Tampereen yliopistossa ensimmäistä kertaa vuonna 2002, ja siinä selvitettiin mm. opiskelunaikaista työssäkäyntiä sekä opintojen sujuvuutta.

Suomen kielen opiskelun vuonna 2002 aloittaneista opiskelijoista (26) kyselyyn vastasi 16 ja vastanneiden pieni määrä on otettava tulosten tarkastelussa huomioon. Suomen kielen opiskelijoiden vastauksia verrataan Tampereen yliopiston filosofian maisterin tutkintoa suorittaviin (FM).

Taulukko 9. Vuonna 2002 aloittaneiden työssäkäynti lukuvuoden aikana.

	Suomen kieli	FM
Ei töissä lukuvuoden aikana	3	59
Työskennellyt osa-aikaisesti	6	93
Työskennellyt täyspäiväisesti	1	16
Työskennellyt epäsäännöllisesti	6	67
Yht.	16	235

Taulukko 10. Vuonna 2002 aloittaneiden opintojen aikaiset työtehtävät.

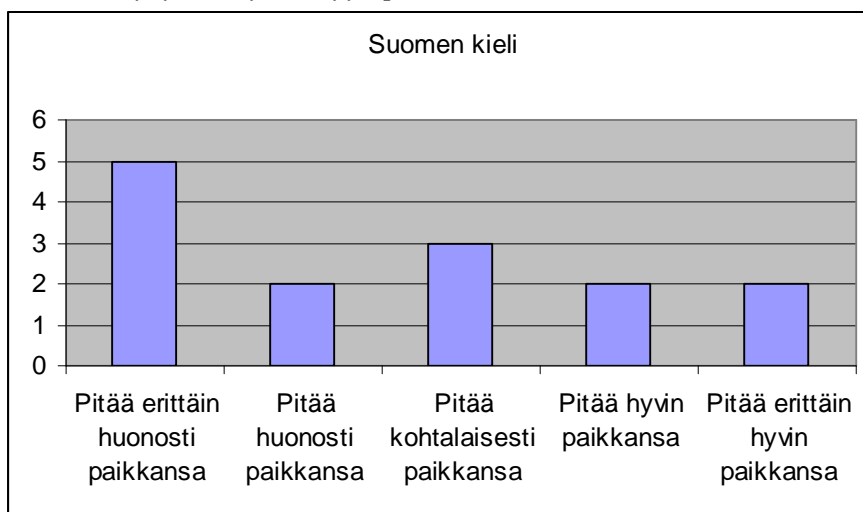
	Suomen kieli	FM
Sos.- ja terv. huollon tehtävät	2	7
Palvelu ja kauppa	1	63
Toimisto- tai hallintotehtävät	0	12
Kulj. ja liikenne-ala	0	5
Teollisuus- ja rakennustyö	1	12
Viestintä- ja tiedotus	1	8
Yrittäjä	0	1
Opetus-, koulutus- tai tutkimus	5	45
Muu	3	0
Yht.	13	153

¹⁶ Tampereen yliopistossa on toteutettu vuodesta 2004 lähtien mm. opiskelunaikaista työssäkäyntiä ja opintojen sujuvuutta selvittäviä opiskelijakyselyjä kolmannen vuoden opiskelijoille. Vuonna 2006 toteutettiin kysely myös viidennen vuoden opiskelijoille. Tietoja kyselyistä löytyy Tampereen yliopiston verkkosivuilta osoitteesta <<http://www.uta.fi/opiskelu/kyselyt/>> [luettu 2.10.2006].

Taulukko 11. Vuonna 2002 aloittaneiden opintojensaikäisen työnantajan sektori.

	Suomen kieli	FM
Kunta	5	23
Valtio	1	21
Seurakunta	0	2
Yksityinen työnantaja	6	107
Järjestö	0	7
Oma yritys	0	8
Yht.	12	168

Kuvio 3. Nykyinen työ liittyy opiskeltuun alaan.

Suomen kielen oppiaineen opintojen aikainen harjoittelu

Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalvelut tallentaa omalta osaltaan opiskelijoiden tuettuun harjoitteluun liittyviä tietoja. Koska osa opiskelijoista löytää harjoittelupaikan myös ilman yliopiston tukea, on tämä katsaus vain esimerkinomainen kooste opiskelijoiden harjoittelupaikoista ja tehtävistä.

Taulukko 12. Suomen kielen opiskelijoiden yliopiston tukeman harjoittelun työnantajan sektori vuosina 2002 – 2006¹⁷.

	2002 - 2006
Valtio	7
o Tampereen yliopisto	1
Kunta	4
Yksityinen	3
Järjestö tai vastaava	1

Suomen kielen opiskelijoiden harjoitteluajan työnantajana ovat toimineet mm.

- o käännöstoimisto
- o ammattikorkeakoulu
- o kaupungit ja kunnat
- o ministeriö
- o tilastokeskus
- o tiepiiri
- o teatterilaitos
- o TE-keskus
- o kielentutkimuslaitos
- o yritykset
- o aikuiskoulutuskeskus.¹⁸

Harjoitteluaihanaan opiskelijat ovat tehneet mm. viestintä- ja esiintymiskoulutuksen suunnittelua ja toteutusta sekä monipuolisia viestintä- ja tiedotustehtäviä, mm. sisäisten lehtien ja esitteiden työstöä, tiedotteiden laadintaa sekä ilmoitus- ja taittotyötä. Lisäksi he ovat avustaneet messujen ja tapahtumien järjestämisessä sekä toimineet kielenhuoltotehtävissä ja oikeakielisyysopetuksessa, tutkimuksessa ja maahanmuuttajakoulutuksessa.¹⁹

¹⁷ Opiskelijatietojärjestelmä OPSU.

¹⁸ Opiskelijatietojärjestelmä OPSU.

¹⁹ Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalvelut, julkaisemattomat harjoittelusopimukset.

2. Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineen asema koulutuskentällä

Taulukko 13. Suomen kielen opetus Suomen korkeakouluissa.

Korkeakoulu	Laitos	Oppiaine
HY	<ul style="list-style-type: none"> Suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos 	<ul style="list-style-type: none"> Suomen kieli Suomen kieli ja kulttuuri (vieraskieliset opiskelijat)
HSE	<ul style="list-style-type: none"> Kielten ja viestinnän laitos 	<ul style="list-style-type: none"> Suomen kieli ja talouselämän viestintä
JoY	<ul style="list-style-type: none"> Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos 	<ul style="list-style-type: none"> Suomen kieli
JY	<ul style="list-style-type: none"> Kielten laitos 	<ul style="list-style-type: none"> Suomen kieli
OY	<ul style="list-style-type: none"> Suomen kielen jaos 	<ul style="list-style-type: none"> Suomen kieli Suomi toisena ja vieraana kielenä
TaY	<ul style="list-style-type: none"> Kieli- ja käännöstieteiden laitos 	<ul style="list-style-type: none"> Suomen kieli
Turun yliopisto	<ul style="list-style-type: none"> Suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitos 	<ul style="list-style-type: none"> Suomen kieli
VY	<ul style="list-style-type: none"> Nykysuomen ja kääntämisen laitos 	<ul style="list-style-type: none"> Nykysuomi Modern finska som det andra inhemska språket Modern Finnish

Taulukko 14. Humanistisella koulutusalaalla ja suomen kielessä suoritettut tutkinnot vuonna 2005²⁰.

Tutkinnot vuonna 2005	Humanistinen koulutusala, koko maa	Ylemmät korkeakoulututkinnot, humanistinen koulutusala, koko maa	Ylemmät korkeakoulututkinnot, suomen kieli ²¹ , koko maa	Tampereen yliopisto, suomen kielen oppiaine
Kaikki	2684	1704	173	15
Joista naisia	2116 (79%)	1357 (80%)	158 (91%)	15 (100%)

²⁰ Opetusministeriö: KOTA-tietokanta. <<http://kotaplus.csc.fi:7777/online/Etusivu.do>> [luettu 28.9.2006].
Pääainekohtaiset tiedot pyydetty erikseen.

²¹ FM/FK, suomen kieli, 726101. Tilastokeskuksen luokitus.

3. Sijoittuminen valmistumisen jälkeen

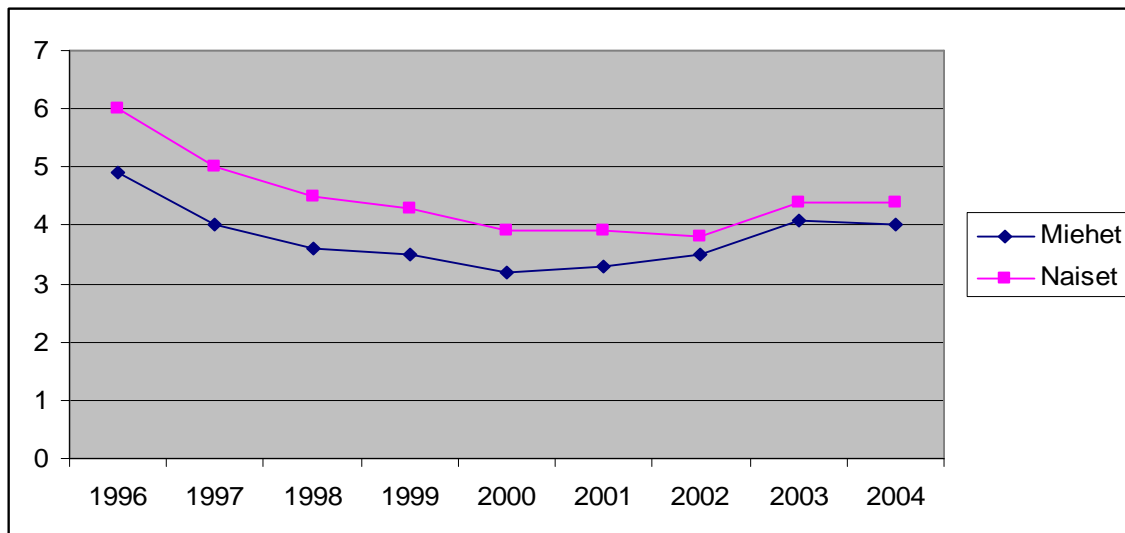
3.1. Yleisiä tilastoja

Taulukko 15. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyysaste koko maa 1996-2003, 20-64 v.²²

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004*)
Kaikki	5,4	4,5	4	3,9	3,6	3,6	3,7	4,3	4,2
Miehet	4,9	4,0	3,6	3,5	3,2	3,3	3,5	4,0	4,0
Naiset	6,0	5,0	4,5	4,3	3,9	3,9	3,8	4,4	4,4

*) ennakkotieto

Kuvio 4. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyysaste sukupuolittain 1996-2004, 20-64 v.

²² Opetusministeriö: Yliopistot 2004. Vuosikertomus. Opetusministeriön julkaisuja 2005:12, s. 35. Opetusministeriön tilastot pohjautuvat Tilastokeskuksen tietoihin. WWW-dokumentti, Opetusministeriö < http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2005/yliopistot_2004_vuosikertomus > [luettu 4.7.2006].

Taulukko 16. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden pääasiallinen toiminta tutkinnon suoritusvuotta seuraavan kalenterivuoden lopussa²³.

Kaikki ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet							
Valmistumisvuosi	Tutkintoja	Palkansaaja %	Yrittäjä %	Opiskelija %	Muu %	Työtön %	Työtön 2. vuoden kuluttua %
1998	11306	83,3	1,1	5,1	5,1	3,7	3
1999	11834	84,5	1,2	4,5	4,5	3,5	2,8
2000	11489	84,7	1,2	3,9	3,5	3,3	2,8
2001	11556	83,5	1,1	5,2	3,2	3,7	3,4
2002	12038	82,3	1,2	4,9	3,1	4,8	. ²⁴
Humanistinen koulutusala							
	Tutkintoja	Palkansaaja %	Yrittäjä %	Opiskelija %	Muu %	Työtön %	Työtön 2. vuoden kuluttua %
1998	1436	74	0,9	8,8	6,1	8,4	2,4
1999	1594	73,7	1,6	7,9	6,6	7,5	1,8
2000	1609	74,5	1,9	7,5	5,7	6,3	5,1
2001	1531	73,4	1,6	8,6	4,8	7,3	7,6
2002	1697	71,8	1,8	7,8	5,5	8,3	. ²⁵

Taulukko 17. Humanistiselta koulutusosalta valmistuneista työttömät ja työttömistä vastavalmistuneet maaliskuun lopussa 2003-2006.²⁶

Filosofian maisteri, kand., humanistinen ala		
	Työttömät ilman lomautettuja	Työttömistä vastavalmistuneet
2003	1225	140
2004	1364	142
2005	1443	147
2006	1444	158

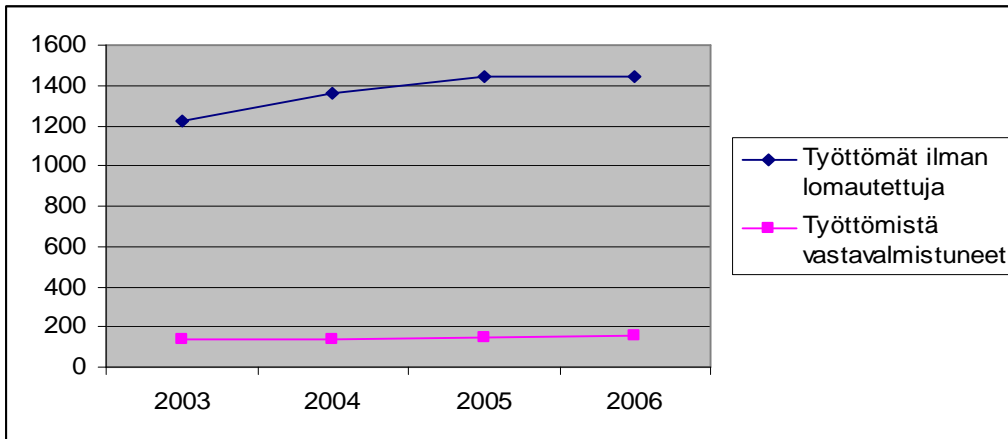
²³ Yliopistotilastot 2004. Taulukoita KOTA-tietokannasta. Opetusministeriön julkaisuja 2005:26, s. 28. <http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2005/yliopistotilastot_2004_taulukoita_kota-tietokannasta?lang=fi>. [Luettu 4.7.2006.]

²⁴ Vuonna 2002 valmistuneista ei vielä 16.10.2006 saatavilla tietoja työttömyydestä 2. vuoden kuluttua.

²⁵ Vuonna 2002 valmistuneista ei vielä 16.10.2006 saatavilla tietoja työttömyydestä 2. vuoden kuluttua.

²⁶ Tiedot pyydetty erikseen työministeriöstä.

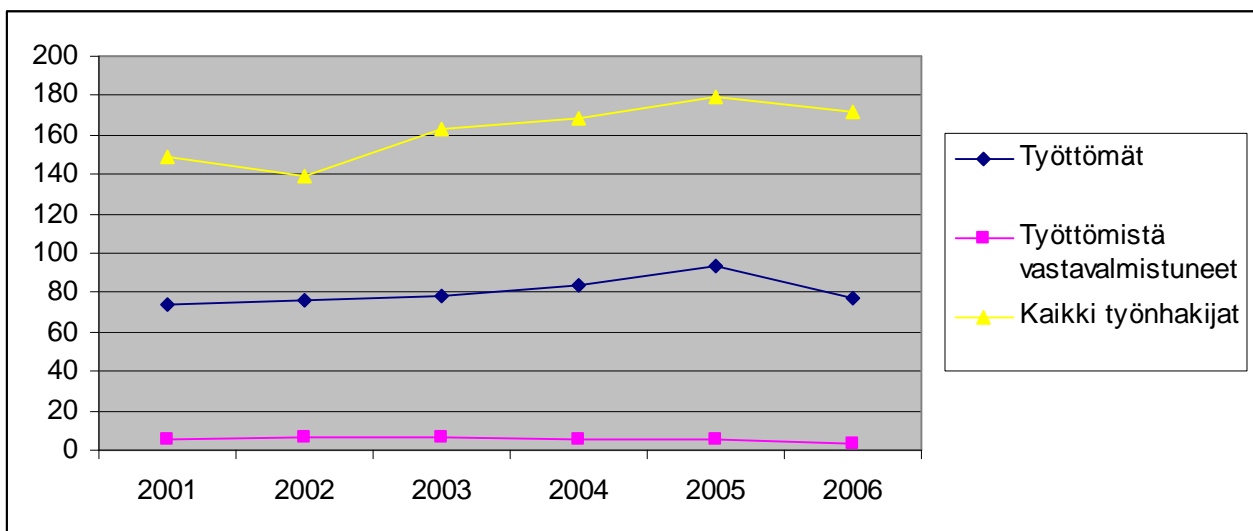
Kuvio 5. Humanistiselta koulutusalaalta valmistuneista työttömät ja työttömistä vastavalmistuneet maaliskuun lopussa 2003-2006.

Taulukko 18. Suomen kielestä (FM, suomen kieli, 726101²⁷) valmistuneiden maistereiden työttömyys, työttömistä vastavalmistuneet ja kaikki työnhakijat maaliskuun lopussa 2001-2006.²⁸

FM, suomen kieli 726101			
	Työttömät	Työttömistä vastavalmistuneet	Kaikki työnhakijat
2001	74	5	149
2002	76	6	139
2003	78	7	163
2004	84	5	169
2005	94	5	179
2006	77	3	172

Kuvio 6. Suomen kielestä (FM, suomen kieli, 726101²⁹) valmistuneiden maistereiden työttömyys, työttömistä vastavalmistuneet ja kaikki työnhakijat maaliskuun lopussa 2001 – 2006.

²⁷ Tilastokeskuksen luokitus.

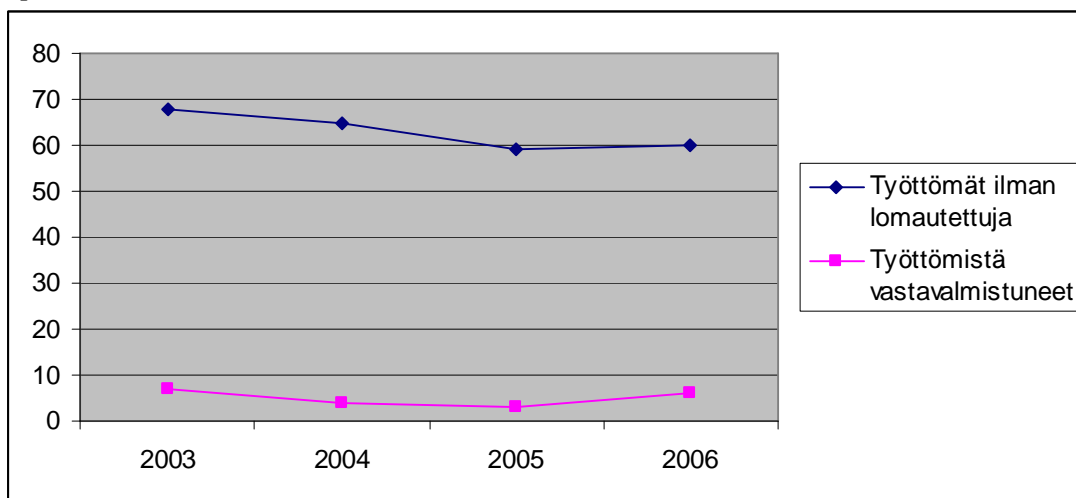
²⁸ Tiedot pyydetty työministeriöstä.

²⁹ Tilastokeskuksen luokitus.

Taulukko 19. Työttömät ilman lomautettuja ja työttömistä vastavalmistuneet Pirkanmaalla maaliskuun lopussa 2003 – 2006. FM/FK, kielitieteet (7261)³⁰.

FM/FK, kielitieteet (7261)		
	Työttömät ilman lomautettuja	Työttömistä vastavalmistuneet
2003	68	7
2004	65	4
2005	59	3
2006	60	6

Kuvio 7. Työttömät ilman lomautettuja ja työttömistä vastavalmistuneet Pirkanmaalla maaliskuun lopussa 2003 – 2006. FM/FK, kielitieteet (7261).

³⁰ Työvoimatoimiston käyttämässä Tilastokeskuksen luokituksessa tutkinto FM, suomen kieli (726101), kuuluu luokan FM, kielitieteet (7261) alle.

3.2. Ura- ja rekryointipalveluiden keräämää sijoittumistietoa

Suomen kielestä valmistuneiden sijoittuminen vuosi valmistumisen jälkeen³¹

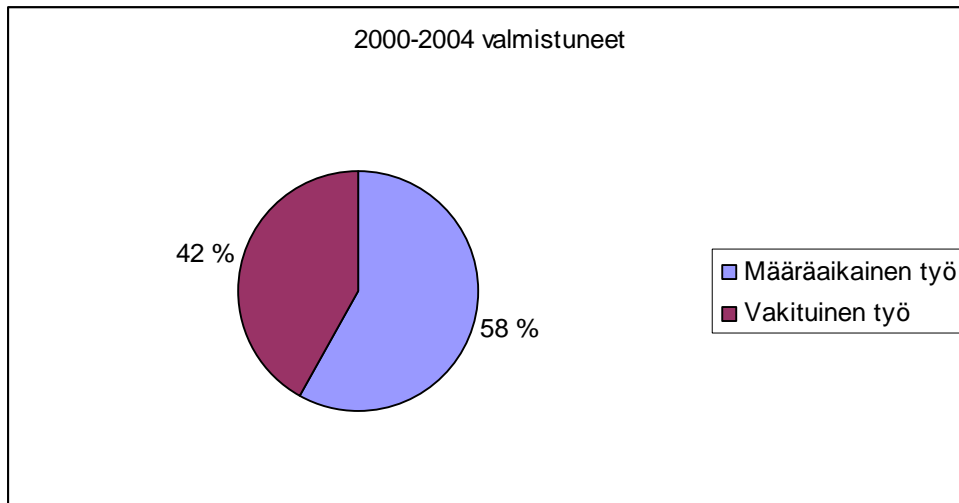
Sijoittumistietoja valmistuneista on kerätty vuonna 1994 valmistuneista alkaen valmistuneille suunnatulla kyselyllä. Kysely lähetetään kaksi kertaa vuodessa, ja se suunnataan erikseen syksyllä ja keväällä valmistuneille niin, että valmistumisesta on kyselyhetkellä kulunut 1- 1,5 vuotta.

Tarkemman kuvan hahmottamiseksi on kuvioihin otettu mukaan tiedot vain 2000-luvulla valmistuneista.

Taulukko 20. Työtilanne noin vuosi valmistumisen jälkeen.

	1994 - 96	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Yht.
Määräaikainen työ	20	7	5	8	2	11	7	6	10	76
Vakituinen työ	6	3	4	3	5	5	2	7	7	42
Työelämän ulkopuolella	4	2	0	2	1	2	2	3	0	16
Työtön työnhakija	4	0	2	1	1	1	2	0	1	12
Yht.	34	12	11	14	9	19	13	16	18	146

Kuvio 8. Määräaikaisten ja vakituisten työsuhteiden osuus vuosi valmistumisen jälkeen vuosina 2000-2004 valmistuneilla.

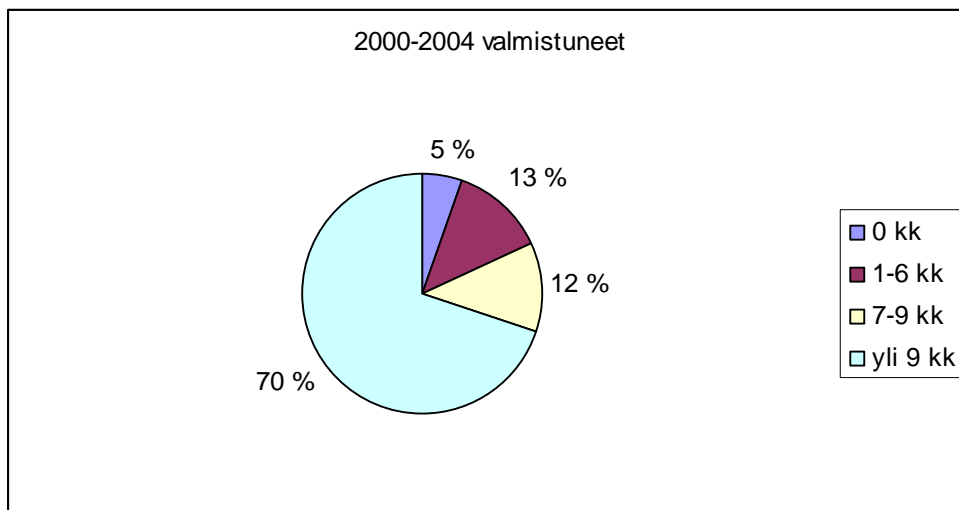

³¹ Tampereen yliopiston ura- ja rekryointipalveluiden sijoittumisseurannat vuosina 1994-2004. Tampere: Tampereen yliopiston ura- ja rekryointipalvelut. Vuosien 2000-2004 sijoittumisseurannat saatavilla verkkosivuilla <http://www.uta.fi/rekry/sijoittumisseuranta/maisteriensijoittuminen.html> [luettu 21.6.2006].

Taulukko 21. Työssäolokuukaudet noin vuosi valmistumisen jälkeen.

	1994-96	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Yht.
0 kk	2	0	0	1	1	0	0	1	2	7
1-6 kk	7	1	2	2	0	1	2	4	3	22
7-9 kk	8	2	2	1	1	4	2	1	1	22
yli 9 kk	13	8	7	9	7	14	9	10	14	91
Yhteensä	30	11	11	13	9	19	13	16	20	142

Kuvio 9. Työssäolokuukaudet noin vuosi valmistumisen jälkeen vuosina 2000-2004 valmistuneilla. N=77.

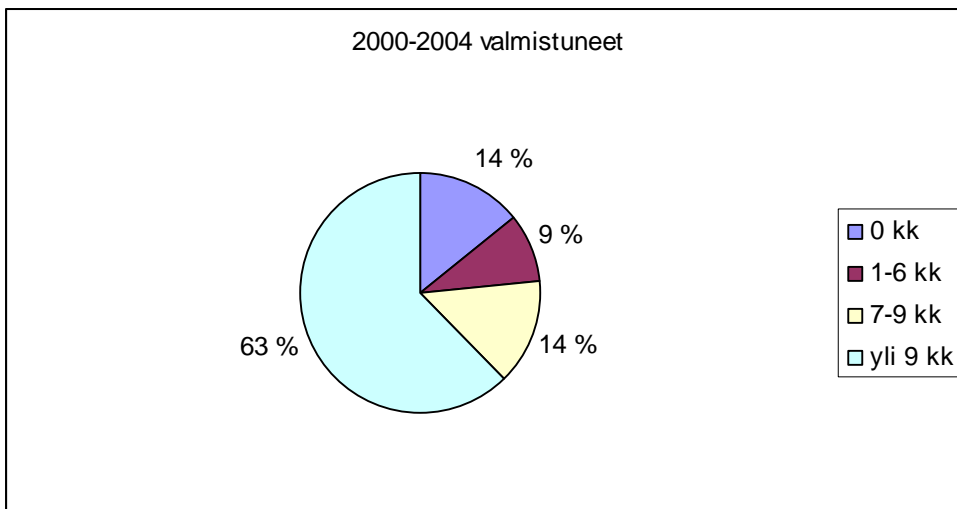

Taulukko 22. Työssäolokuukaudet koulutusta vastaavassa työssä noin vuosi valmistumisen jälkeen.

	1994-96 ³²	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Yht.
0 kk	.	0	1	2	1	2	2	2	4	14
1-6 kk	.	1	3	1	0	0	1	4	2	12
7-9 kk	.	2	2	2	1	5	2	2	1	17
yli 9 kk	.	8	5	8	7	12	8	8	13	69
Yhteensä	.	11	11	13	9	19	13	16	20	112

³² Työssäolokuukausia koulutusta vastaavassa työssä ei kysytty vuosina 1994-1996 valmistuneilta.

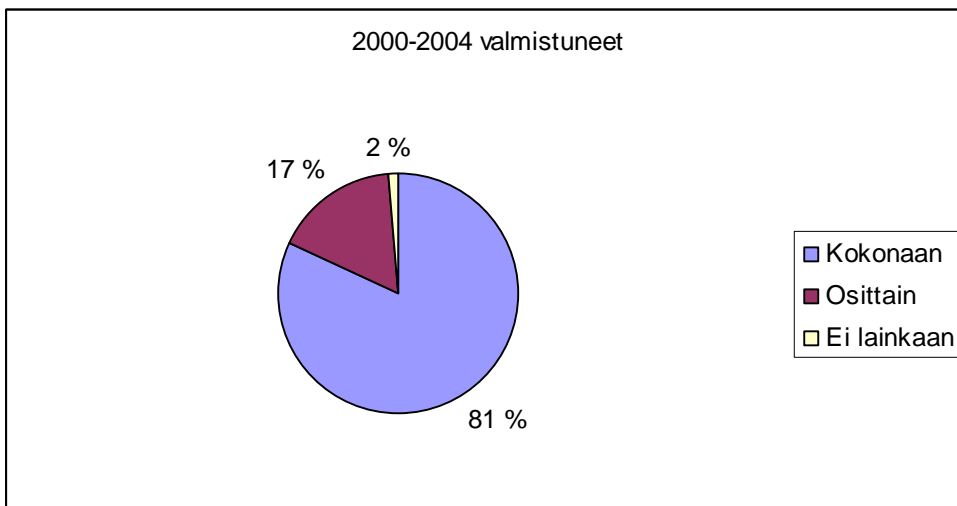
Kuvio 10. Työssäolokuukaudet koulutusta vastaavassa työssä noin vuosi valmistumisen jälkeen vuosina 2000-2004 valmistuneilla. N=77.

Taulukko 23. Vastaajien arvio nykyisen työtehtävän vaatimustason ja yliopistollisen tutkinnon tason vastaavuudesta noin vuosi valmistumisen jälkeen.

	1994-96	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Yht.
Kokonaan	22	7	6	10	6	15	7	11	15	99
Osittain	4	3	2	1	1	2	3	3	2	21
Ei lainkaan	1	0	1	0	0	0	0	1	0	3
Yhteensä	27	10	9	11	7	17	10	15	17	123

Kuvio 11. Vastaajien arvio nykyisen työtehtävän vaatimustason ja yliopistollisen tutkinnon tason vastaavuudesta noin vuosi valmistumisen jälkeen vuosina 2000-2004 valmistuneilla. N=66.

Taulukko 24. Työnantaja noin vuosi valmistumisen jälkeen.

	1994-96	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Yht.
Kunta, kuntayhtymä	21	6	5	9	3	11	5	7	7	74
Yksityinen yritys	4	3	1	2	2	1	0	5	3	21
Valtio, valtion liikelaitos	0	0	3	0	1	2	0	0	1	7
Muu julk. hall. organisaatio	1	0	0	0	1	2	1	1	1	7
Järjestö tai vastaava	0	0	0	0	0	0	2	1	4	7
Muu	1	1	0	0	0	1	1	0	1	5
Oma yritys, vast. otto tms.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	27	10	9	11	7	17	9	14	17	121

Taulukko 25. Työn luonne noin vuosi valmistumisen jälkeen.

	1994-96 ³³	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Yht.
Opetus tai koulutus	.	7	4	10	4	12	8	7	12	64
Viestintä- ja mediatyö	.	0	1	0	2	3	1	4	3	14
Asiakastyö	.	0	1	1	0	0	0	3	0	5
Hallinnointi- suunnittelu- tai kehitystehtävät	.	1	1	0	0	0	0	0	1	3
Muu	.	2	0	0	1	0	0	0	0	3
Konsultointi	.	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Tutkimus	.	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Johto- ja esimiestehtävät	.	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Markkinointi ja myynti	.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimisto- ja esikuntatehtävät	.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	.	10	9	11	7	17	9	14	17	94

³³ Työn luonnetta ei kysytty vuosina 1994-96 valmistuneilta.

Taulukko 26. Nimike noin vuosi valmistumisen jälkeen.

	Yht.
Opettaja	
- Luokanopettaja	
- Erityisopettaja	
- Suomen opettaja	
- Äidinkielen opettaja	
- Suomi toisena kielenä -opettaja	37
- Tuntiopettaja	9
- Opettajaharjoittelija	1
Lehtori	
- Äidinkielen lehtori	
- Äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori	
- Suomen kielen ja viestinnän lehtori	
- Perusopetuksen lehtori	31
- Vanhempi lehtori	2
Toimittaja	7
- Taittosihteeri-toimittaja	1
- Toimituspäällikkö	1
- Toimitussihteeri	1
Kouluttaja	4
Kirjastonhoitaja	3
Tiedottaja	3
Tiedotussihteeri	2
Osastonjohtaja	2

Lisäksi: Virkakielen tutkija, projektipäällikkö, projektisihteeri, projektitutkija, yhteyskoordinaattori, tutkimushaastattelija, ohjelmistosuunnittelija, ristikkotoimittaja, amanuenssi, koulutussihteeri, jatko-opiskelija, sivistystoimenjohtaja, suunnittelija, kerroshoitaja, palomies-sairaankuljettaja.

Uraseuranta viisi vuotta valmistumisen jälkeen

Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalvelut on kerännyt uraseurantatietoja viisi vuotta valmistumisen jälkeen Tampereen yliopiston yhteiskunta- ja kauppatieteelliseltä koulutusosalta vuonna 1998 valmistuneista alkaen ja kaikilta koulutusaloilta vuonna 1999 valmistuneista alkaen. Uraseuranta-projekti on laajentunut valtakunnalliseksi, ja vuoden 2005 uraseurantakyselyssä vuonna 2000 valmistuneille olivat mukana Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Kuopion, Lapin, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistot sekä Åbo Akademi.

Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineesta on kerätty tietoja uraseurannan osana vuonna 1999 valmistuneista alkaen. Vastaajien vähäisen määrän vuoksi tässä on tarkasteltu tietoja laitostasolla. Vuosina 1999 ja 2000 suomen kielen ja yleisen kielitieteen laitokselta valmistuneista 65 prosenttia vastasi kyselyihin. Uraseurannasta löytyy lisää tietoa Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalveluiden verkkosivuilta osoitteesta

<http://www.uta.fi/rekry/sijoittumis seuranta/maisterien uraseuranta.html>.

Kohderymänä suomen kielen ja yleisen kielitieteen laitokselta vuosina 1999 - 2000 valmistuneet maisterit viisi vuotta valmistumisen jälkeen.

Taulukko 27. Työtilanne viisi vuotta valmistumisen jälkeen.

	%	Lkm.
Vakituisen kokopäivätyö	68	15
Määräaikainen kokopäivätyö	5	1
Osa-aikatyö	5	1
Yrittäjä/ammattinharjoittaja	0	0
Työllistetty/työharjoittelussa	0	0
Työtön työnhakija	0	0
Työvoimakoulutus tai vastaava	0	0
Päätoiminen opiskelija	9	2
Perhevapaa	14	3
Muu tilanne	0	0
Yht.	100	22

Taulukko 28. Työnantaja viisi vuotta valmistumisen jälkeen.

	%	Lkm.
Yksityinen yritys	18	3
Kunta, kuntayhtymä	65	11
Valtio, valtion liikelaitos	6	1
Järjestö tai vastaava	12	2
Oma yritys, vast. otto tms.	0	0
Muu työnantaja	0	0
Yht.	100	17

Taulukko 29. Työn luonne viisi vuotta valmistumisen jälkeen.

	%	Lkm.
Tutkimus	0	0
Opetus tai koulutus	71	12
Johto- ja esimiestehtävät	6	1
Konsultointi	0	0
Asiakastyö/potilastyö	0	0
Markkinointi ja myynti	0	0
Hallinto- suunnittelu- ja kehitystehtävät	0	0
Viestintä- ja mediatyö	18	3
Toimisto- ja esikuntatehtävät	6	1
Taiteellinen työ	0	0
Muu työ	0	0
Yht.	100	17

Taulukko 30. Nykyisen työtehtävän vaatimustason ja yliopistollisen tutkinnon vastaavuus.

	%	Lkm.
Kokonaan	71	12
Osittain	29	5
Ei lainkaan	0	0
Yht.	100	17

Suomen kielestä vuosina 1999-2000 valmistuneiden ensimmäisen valmistumisen jälkeisen työpaikan ammattinimike. Suluissa on mainintojen määrä.

Opetus ja koulutus (13)

- Kouluttaja
- Koulutussihteeri
- Lehtori
- Vs. lehtori
- Sijaislehtori
- Suomen kielen lehtori
- Äidinkielen ja kirjallisuuden vs. lehtori
- Äidinkielen lehtori
- Opettaja
- Päätoiminen tuntiopettaja, äidinkieli ja kirjallisuus
- Äidinkielen tuntiopettaja
- Suomen kielen ja viestinnän opettaja
- Tiedotusopin opettaja

Viestintä ja tiedotus, journalismi (5)

- Tiedottaja
- Toimittaja (3)
- Toimittaja/taittosihteeri

Tutkimus (1)

- Tutkimusapulainen

Muu (1)

- Varatoimitusjohtajan sihteeri

Suomen kielestä vuosina 1999-2000 valmistuneiden viimeisimmän työpaikan ammattinimike viisi vuotta valmistumisen jälkeen. Suluissa on mainintojen määrä.

Opetus ja koulutus (14)

- Kouluttaja
- Koulutuskoordinaattori
- Lehtori
- Lehtori, kulttuuriala
- Suomen kielen lehtori
- Yläasteen ja lukion äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori
- Äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori (2)
- Äidinkielen lehtorin sijainen
- Tuntiopettaja
- Päätoiminen tuntiopettaja
- Sivutoiminen tuntiopettaja
- Suomen kielen ja viestinnän tuntiopettaja
- Äidinkielen tuntiopettaja

Viestintä ja tiedotus, journalismi (4)

- Tiedottaja
- Toimittaja
- Toimitussihteeri/varaesimies
- Tuottaja/toimittaja

Muu (1)

- Varatoimitusjohtajan sihteeri

4. Tilastotiedon lähteitä

Osa edellä esitetyistä tilastoista on poimittu näistä lähteistä. Lisäksi alla on tuotu esille muitakin lähteitä, joista työmarkkinoita koskevaa tietoa on saatavilla. Kaikki linkit on tarkistettu 6.7.2006.

Tampereen yliopiston tilastoja

<http://www.uta.fi/tilastot/>

Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalveluiden tuottamaa sijoittumistietoa

- Sijoittumisseuranta vuosi valmistumisen jälkeen
  - Kaksi kertaa vuodessa tehtävä kysely valmistuneille. Oppiaine-, laitos- ja koulutusalaakohtaista tietoa sijoittumisesta. Sijoittumisseurantatietoa löytyy verkkosivulla <http://www.uta.fi/rekry/sijoittuminen.html>.
- Uraseuranta 5-vuotta valmistumisen jälkeen
  - Vuosittain tehtävä kysely viisi vuotta valmistumisen jälkeen. Kyselyssä tarkastellaan mm. sijoittumisen laatua ja korkeakouluopetuksen suhdetta työelämässä tarvittaviin taitoihin. Uraseurannan tuloksia raportoidaan koulutusalatatasolla, mutta niitä on saatavissa myös tarkempina eri pyynnöstä. Uraseurannasta löytyy lisätietoa verkkosivulla <http://www.uta.fi/rekry/sijoittuminen.html>.

Muiden yliopistojen tuottamaa sijoittumistietoa

Linkkejä eri yliopistojen sijoittumissivuille on koottu Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalveluiden sivulle <http://www.uta.fi/rekry/sijoittumisseuranta/linkit.html>.

Tilastoja ja tietokantoja

Opetusministeriön KOTA-tietokanta

- Tietokanta löytyy osoitteesta <http://kotaplus.csc.fi:7777/online/Etusivu.do>
- Tietokannasta löytyy koulutusalatasoista tietoa esimerkiksi tutkintojen määrästä ja työllistymisestä.
- KOTA-tietokannasta koottuja valmiita tilastoja löytyy myös Yliopistotilastot-julkaisuissa. Yliopistotilastot 2004 löytyy osoitteesta http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2005/yliopistotilastot_2004_taulukoita_kota-tietokannasta?lang=fi.

Tilastokeskuksen Sijoittumispalvelu

- Maksullisesta tietokannasta löytyy tutkintotasoista tietoa esimerkiksi valmistuneiden työnantajasektoreista ja palkkauksesta.
- Tilastojen tietosisällöt http://www.stat.fi/tup/sijoittumispalvelu/tietosisalto_yliopistot.html
- Yliopisto-opiskelijoista saatavilla olevia tilastoja:
  - Tutkinnot
  - Jatko-opinnot
  - Pääasiallinen toiminta
  - Työllisten toimiala
  - Työllisten työnantajasektori
  - Työllistyminen yrityksissä toimialan ja yrityskoon mukaan

- Työllistymisalue
- Asuinalue
- Keskiansiot
- Keskiansiot työnantajasektorin mukaan

Työministeriön tilastot

- Työministeriöstä voi erillistä maksua vastaan pyytää tutkintotasoisia aikasarja-ajaja työttömyyslukuista valtakunnallisesti ja TE-keskuksittain.
- Työministeriön kuukausijulkaisu
  - Verkossa kuukausittain koulutusalaakohtaista tietoa työttömien määrästä (http://www.mol.fi/mol/fi/06_tyoministerio/07_tilastot/03_tilastojulkaisu/01_kuukausi/index.jsp)
- Työministeriön Työpoliittinen aikakauskirja sisältää työpolitiikan tutkimus- ja tilastotietoa. Työpoliittinen aikakauskirja 1/2006 löytyy osoitteesta http://www.mol.fi/mol/fi/06_tyoministerio/06_julkaisu/04_aikakauskirja/01_uusin/index.jsp

TE-keskukset

- TE-keskusten sivuilta löytyy alueellisia tietoa ja esimerkiksi toimialoittaisia ikäkortteja eri alojen eläköitymisestä. Pirkanmaan ennakointitietoa löytyy osoitteesta <http://www.pirkanmaanennakointipalvelu.info/java/Index>

Akava

- Työmarkkinatutkimus (www.akava.fi -> Tutkimukset ja julkaisut ->Jäsentutkimukset -> Työmarkkinatutkimus)
- Akavan työttömyystilastot (www.akava.fi -> Tutkimukset ja julkaisut ->Työttömyystilastot)
- Tilastoja akateemisesta työttömyydestä
  - päivitetään kuukausittain
- Työttömät työnhakijat; yleisimmät akavalaistutkinnot
  - päivitetään kuukausittain
- Työttömät työnhakijat; yleisimmät akavalaistutkinnot TE-keskuksittain
  - päivitetään joka kolmas kuukausi, tiedot maalisk-, kesä-, syys- ja joulukuulta
- Työttömyyden muutos koulutusasteen mukaan TE-keskuksittain
  - päivitetään joka kolmas kuukausi, tiedot maalisk-, kesä-, syys- ja joulukuulta

KUMULA

http://www.kumula.net/aineistopankki/KUMULA_yleinen.pdf
tietoa kuntien asiantuntijoiden nimikkeistä, palkoista yms.

Muuta

- Tilastokeskus
Virsta – Virtual Statistic – projektin tuottama Löydä tilastot –verkko-oppimateriaali (<http://www.stat.fi/virsta/thaku/>)
- Aamulehden ammattinimikkeittäinen ikäjakauma. (Lähde: Tilastokeskus, väestölaskenta 2000 aineisto) <http://www.aamulehti.fi/teema/ammattitilasto/>

D. SUOMEN KIELEN TULEVAISUUDEN OSAAMISTARPEET- ENNAKOINTIKYSELYN TULOKSIA

Tampereen yliopisto, kieli- ja käännöstieteiden laitos, suomen kieli

1. Johdanto

Suomen kielen tulevaisuuden osaamistarpeet -kysely toteutettiin toukokuussa 2006. Kyselyllä kartoitettiin Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineesta valmistuvien tulevaisuuden osaamistarpeita keräämällä tietoa työelämän asiantuntijoilta. Kysely toteutettiin sähköisenä.

Sähköinen kysely suunnattiin suomen kielen alan asiantuntijoille. Asiantuntijoiden valinta on ennakoitukyselyn onnistumisen keskeisimpiä asioita. Tässä ennakoititutkimuksessa asiantuntijat koottiin niin, että he mahdollisimman hyvin ja kattavasti toisivat esiin oppiaineesta valmistuvien työllistymiskentän kaikkia puolia. Oppiaine teki itse ehdotuksia asiantuntijoiksi ja lisäksi tutkimuksen tekijät pyrkivät kartoittamaan asiantuntijoiksi edustajia laajemmalta alueelta. Laajemman ja kattavamman tiedon saamiseksi nähtiin myös tärkeäksi saada työelämän tutkijoiden ja etenkin perinteisen työllistymiskentän ulkopuolisten asiantuntijoiden näkemyksiä. Mukaan valitut asiantuntijat edustivat julkista ja yksityistä sektoria, tutkimuslaitoksia ja yritysmaailmaa sekä järjestöjä.

Sähköisille kyselyille on ominaista matala vastausprosentti. Tähän varauduttiin ottamalla asiantuntijoihin etukäteen yhteyttä sähköpostilla ja tiedustelemalla heidän halukkuuttaan osallistua kyselyyn. Vastausprosentiksi muodostui lopulta 39,7 %.

Kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan eri osaamisalueiden merkitystä nyt (vuonna 2006) ja vuonna 2015. Jotta kyselyssä päästäisiin yleisiä trendejä syvemmälle ja saataisiin oppiainetasolle ulottuvaa ennakoivaa tietoa, osaaminen jaettiin kahteen osaan, joista ensimmäinen käsitteli oppiaineen oman alan osaamisalueita ja toinen yleisiä työelämässä tarvittavia taitoja. Taustalla käytettiin soveltavasti viitekehystenä mm. opetusministeriön Korkeakoulututkintojen viitekehys –raportissa määriteltyjä tietoja, taitoja ja kompetensseja.³⁴ Tiedot (knowledge) ja osin myös kompetenssit viittaavat oman alan syvälliseen osaamiseen ja kykyyn soveltaa tietoja käytännössä. Taidot (skills) ja näkökulmasta riippuen myös kompetenssit viittaavat puolestaan yleisiin taitoihin. Joissakin yhteyksissä käytetään myös käsitettä avainkompetenssit, jolloin osaamisen ei tarvitse olla sidoksissa kontekstiinsa vaan se on yleistä ja siirrettävää.³⁵ Oman alan osaamisen kysymykset muodostuivat oppiaineen oma pohdinnan tuloksena. Yleisten taitojen kysymyksien määrittelyssä käytettiin kirjallisen lähdeaineiston lisäksi hyväksi U&R –yhteisön tietoa ja kokemusta.

Osaamisalueiden lisäksi vastaajat arvioivat suomen kielen oppiaineesta valmistuvien kysyntää eri aloilla ja eri sektoreilla. Vastaajilta kysyttiin myös arviota eri tasoisen tutkinnon (kandidaatti, maisteri, lisensiaatti ja tohtori) kysynnästä työmarkkinoilla nyt (vuonna 2006) ja vuonna 2015. Lisäksi vastaajia pyydettiin pohtimaan avointen kysymysten kautta yleisten megatrendien esiin nostamia ilmiöitä ja niiden merkitystä suomen kielen oppiaineesta valmistuvien tuleville osaamistarpeille. Vastaajat saivat myös itse nostaa esille megatrendeiksi näkemiään

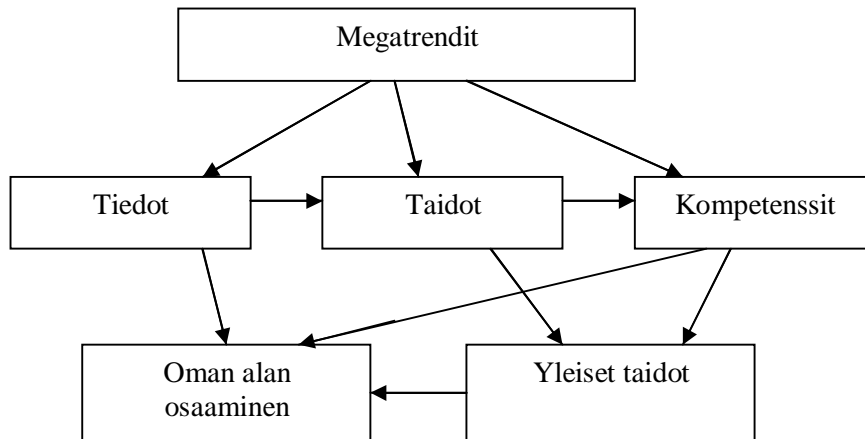
---

³⁴ Korkeakoulututkintojen viitekehys. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2005:4

(<http://www.minedu.fi/julkaisut/koulutus2005>), ks. myös Lammi & Järvinen 2005, 12 ja Fränti, Jaana 2005, 1-13.

³⁵ Työelämän nopean muutoksen aikana staattinen osaaminen ei enää riitä, vaan tarvitaan jatkuvaa oman osaamisen kehittämistä sekä siirrettäviä tietoja ja taitoja. Voidaan puhua yleisistä työelämävalmiuksista tai uranvaihtokvalifikaatioista, jotka eivät niinkään ole kontekstisidonnaisia ja joita ilman työllistyminen työmarkkinoilla voi olla vaikeaa. Ammattialasta riippumatta korostuvat mm. sosiaaliset taidot, kommunikaatiovalmiudet, kielitaito, tekniset taidot, oppimiskyky, joustavuus ja kyky sopeutua muutoksiin (Manninen&Luukannel 2002, 18-20, Rouhelo 2001, 8-20, Fränti 2005 s.1-13)

ilmiökokonaisuuksia, joiden he katsoivat vaikuttavan suomen kielen osaamistarpeiden muuttumiseen.

Kuvio 12. Ennakointikyselyn ”viitekehys”

Kyselyyn vastasi 27 asiantuntijaa, jotka edustivat eri sektoreita. Miehiä vastaajista oli neljä ja naisia 23. Vastaajien sukupuolijakauma heijastelee myös oppiaineeseen hakijoiden ja siitä valmistuvien sukupuolijakaumaa.

Vastaajat ilmoittivat työskentelyalukseen

- koulutus (aikuiset) (9)
- koulutus (lapset) (6)
- viestintä (3)
- tutkimus (3)
- kustannustoiminta (2)
- sisällöntuotanto
- konsultointi
- koulutus (suomi toisena tai vieraana kielenä)
- ei tietoa.

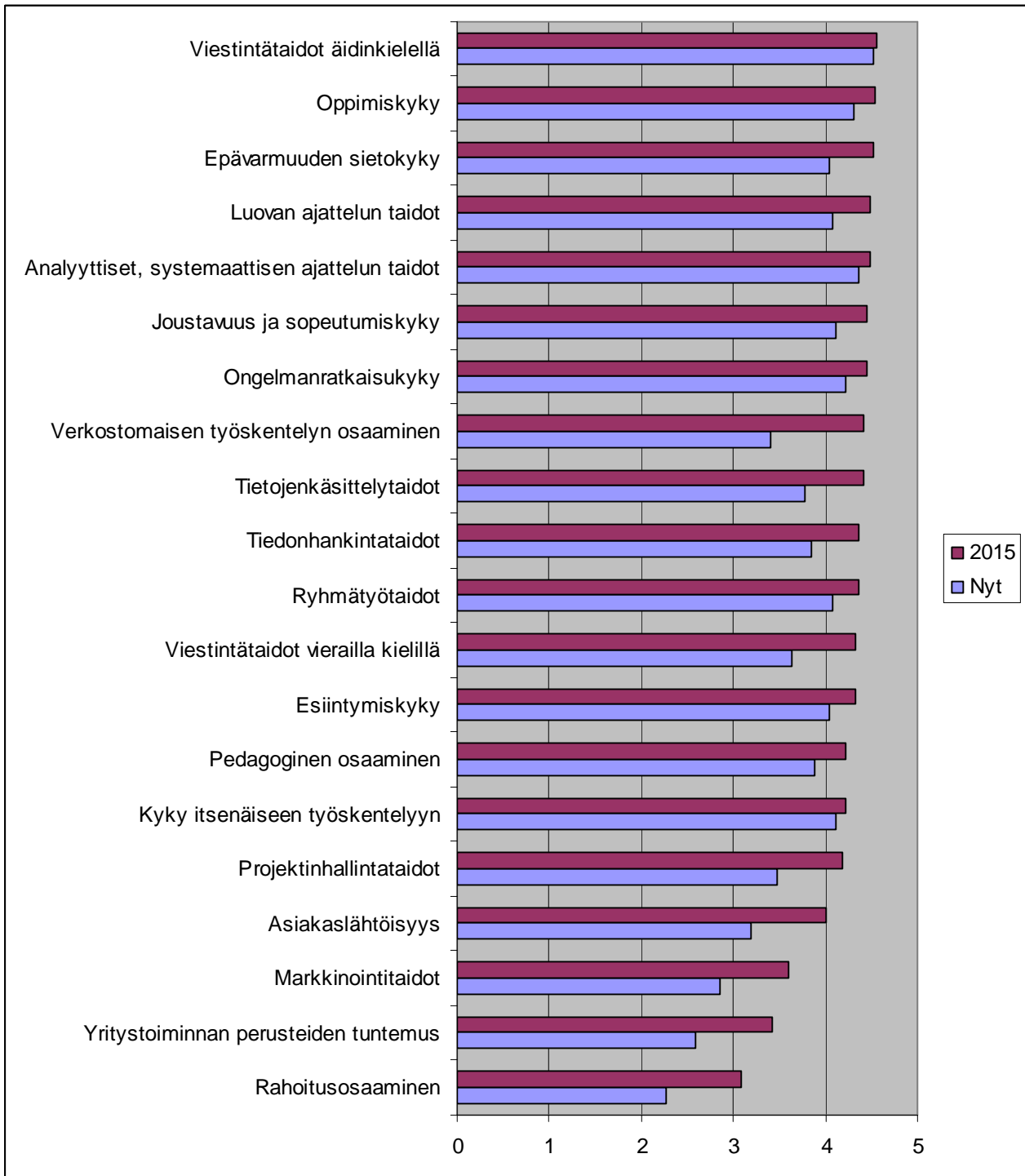
Suurin osa vastaajista työskenteli valtiolla (15). Yksityisellä sektorilla työskenteli vastaajista kuusi, kuntasektorilla neljä ja järjestöissä kaksi.

Tähän koosteeseen on koottu kuvioita, taulukoita ja sanallisia perusteluja kyselyn vastauksista.

2. Yleiset työelämässä tarvittavat taidot

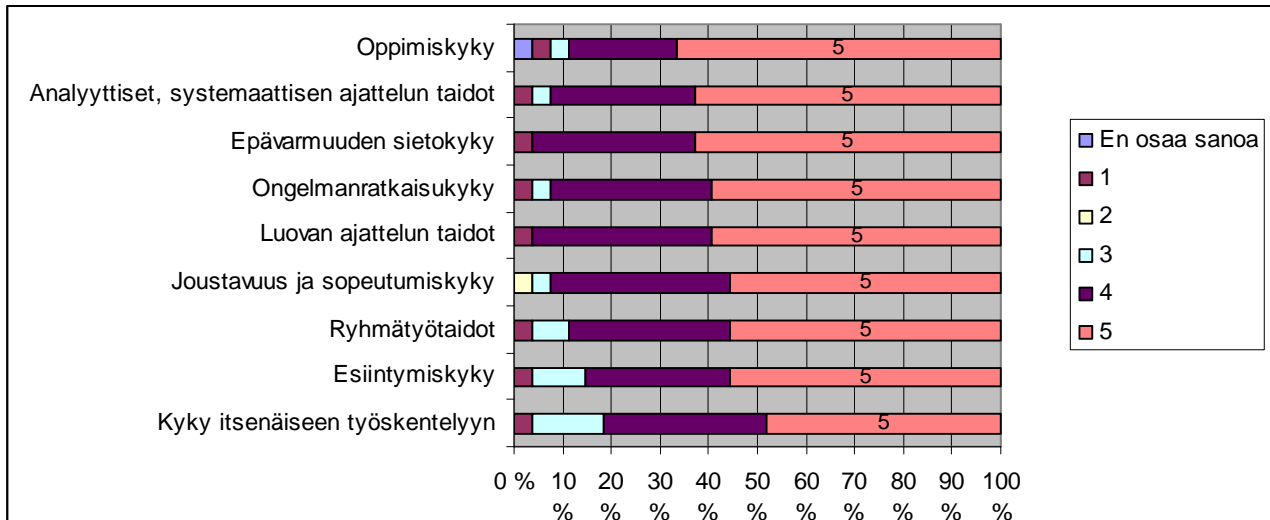
Vastaajia pyydettiin arvioimaan eri osaamis- ja taitoalueiden merkitystä työelämässä nyt ja vuonna 2015. Vastausten keskiarvojen mukaan kaikkien osaamisalueiden merkityksen nähtiin kasvavan vuoteen 2015.

Kuvio 13. Yleisten työelämässä tarvittavien taitojen tärkeys nyt (2006) ja vuonna 2015 (1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä).

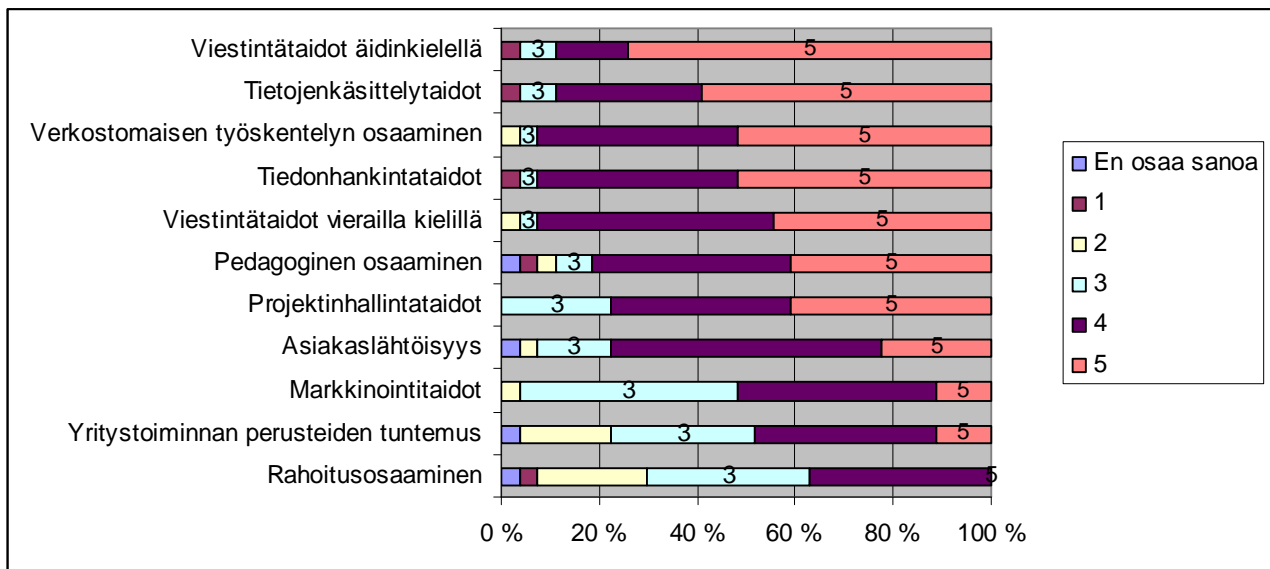

Yleiset työelämässä tarvittavat taidot oli vastaamisen helpottamiseksi jaettu kyselylomakkeessa kahteen ryhmään ja niitä tarkastellaan tässä omina kokonaisuuksinaan (a ja b).

Kuvio 14. Yleisten työelämässä tarvittavien taitojen (a) tärkeys vuonna 2015 (1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä).

Kuvio 15. Yleisten työelämässä tarvittavien taitojen (b) tärkeys vuonna 2015 (1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä).

Vastaajat nostivat esiin myös muita yleisiä taitoalueita:

- Ajanhallintataidot
- Tulevaisuuden työelämässä moniosaaminen korostunee siten, että ei ole mahdollista pitäytyä erikoisalueessaan.
- Mediaan liittyvät viestintätaidot tulevat kasvattamaan merkitystään, niin vastaanottamiseen kuin tuottamiseen liittyvät.
- Myönteinen ja osaava suhtautuminen kansainvälisyyteen.
- Johtamiseen ja henkilöstöhallintoon liittyvät taidot tuntuvat jo nyt olevan varsin tärkeitä.
- Monipuoliset tiimityötaidot, projektitaidot ja oppimaan oppimisen taidot tulevat olemaan yhä keskeisempiä työelämän vaatimuksia

3. Oman alan osaaminen

Osaamistarpeita hahmotettiin kysymällä vastaajilta arvioita erilaisten opintojen tuottamien osaamisalueiden merkityksestä työelämässä. Vastaajat arvioivat osaamisalueiden merkitystä asteikolla 1 – 5 (1= täysin merkityksetön ... 5= erittäin tärkeä). Yleisesti vastaajien arvioiden keskiarvojen mukaan kaikki annetut osaamisalueet nähtiin ainakin jonkin verran tärkeiksi, ja niiden merkityksen nähtiin kasvavan vuoteen 2015 mennessä.

Osaamisalueet oli jaettu neljään eri ryhmään, jotka olivat

- fonologian, morfologian, syntaksin ja semantiikan tuntemus, kielitieteellisen käsitteistön tuntemus
- kulttuurisen merkityksen ja tekstien merkityksen tuntemus, maailman kielten erilaisuuden ja samuuden tuntemus
- kielellisen variaation ja kielellisen informaation prosessoinnin tuntemus
- kirjoitustaitojen ja tekstin huollon hallinta.

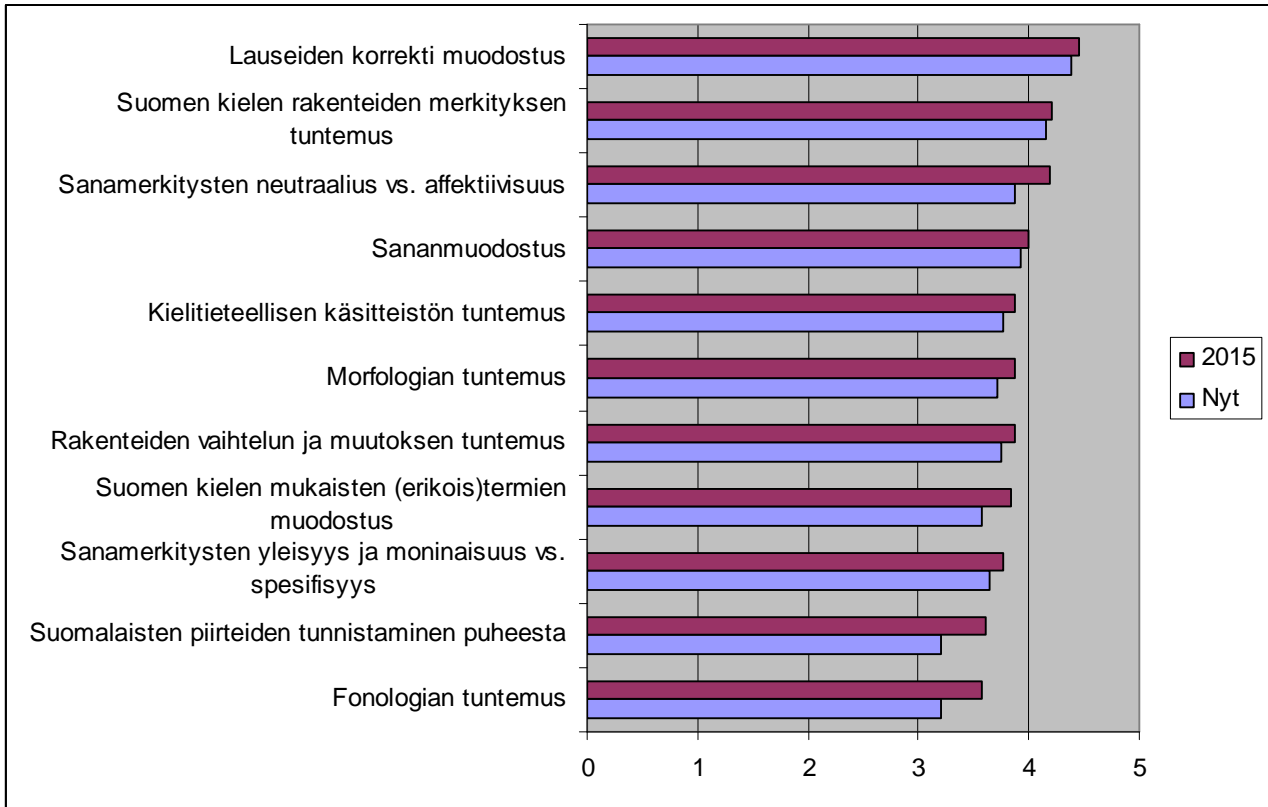
Annettujen osaamisalueiden lisäksi vastaajat toivat esille myös muita oman alan osaamisalueita.

- Kaikessa opetus- ja tiimityössä taito motivoida toiset käyttämään kieltä parhaiden kykyjensä mukaan, innostuneesti ja kunnianhimoisesti
- Taito kirjoittaa median tarpeisiin, taito, halu ja rohkeus osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun/alan keskusteluun kirjoittamalla. Myös taiteellisella kirjoittamisella (sanataiteelliset tavoitteet) on jokin rooli työelämässä.
- Taito osata arvioida maahanmuuttajien suomen kielen kirjoitettua tekstiä oikeudenmukaisesti (asiantuntevasti, tuon suomenkielen alueen halliten).
- Taito editoida muiden tekstejä: esim. substanssiasiantuntijoiden kirjoitusten muokkaaminen ymmärrettäväksi tai toiseen mediaan tai tilanteeseen soveltuvaksi sisällön kärsimättä. Ohjeiden, käsikirjojen ja manuaalien tuottaminen. Mediatuotanto: erilaisten tuotteiden (painotuotteet, verkkomediatuotteet ym.) koko tuotantoprosessin osaaminen.
- Taito referoida toisten kirjoituksia ja puhetta niin, että on selvä, mikä on kenenkin tuottamaa.

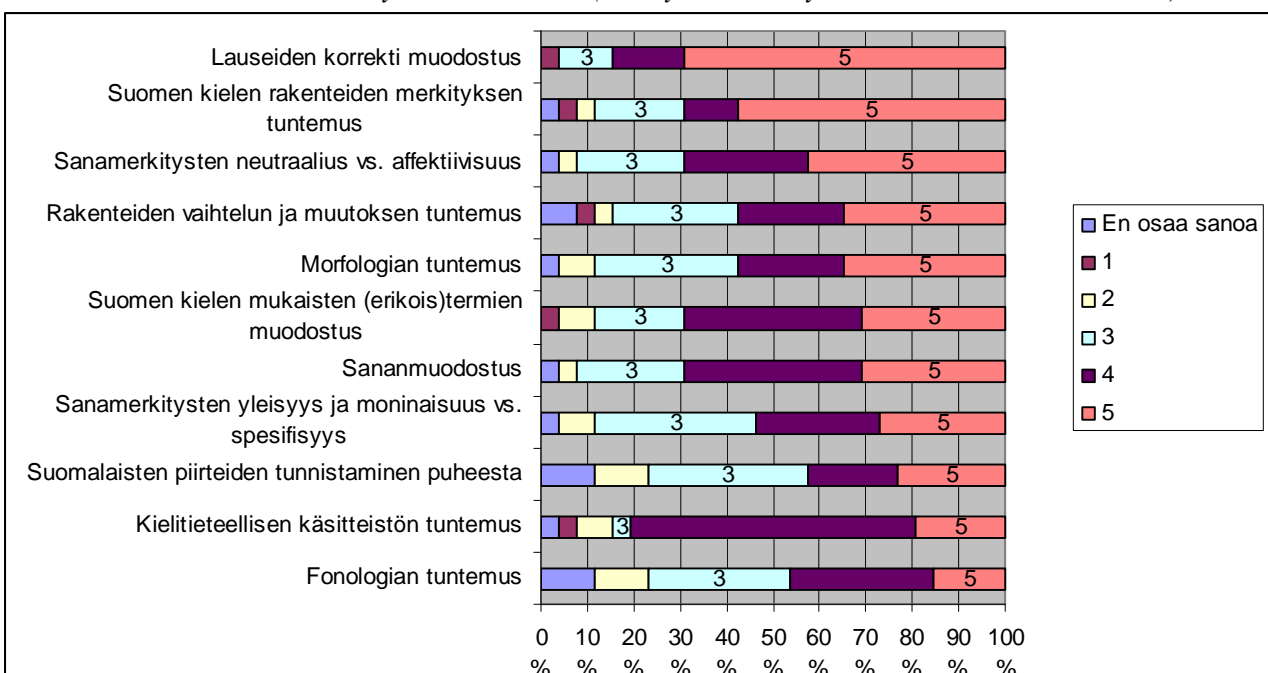
Seuraavassa on esitetty eri osioiden alle liitetyt osaamisalueet sekä vastaajien arvioiden keskiarvot osaamisalueiden merkityksestä työelämässä nyt ja vuonna 2015.

Fonologian, morfologian, syntaksin ja semantiikan tuntemus, kielitieteellisen käsitteistön tuntemus

Kuvio 16. Fonologian, morfologian, syntaksin ja semantiikan tuntemuksen sekä kielitieteellisen käsitteistön tuntemuksen tärkeys nyt (2006) ja vuonna 2015 (1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä).

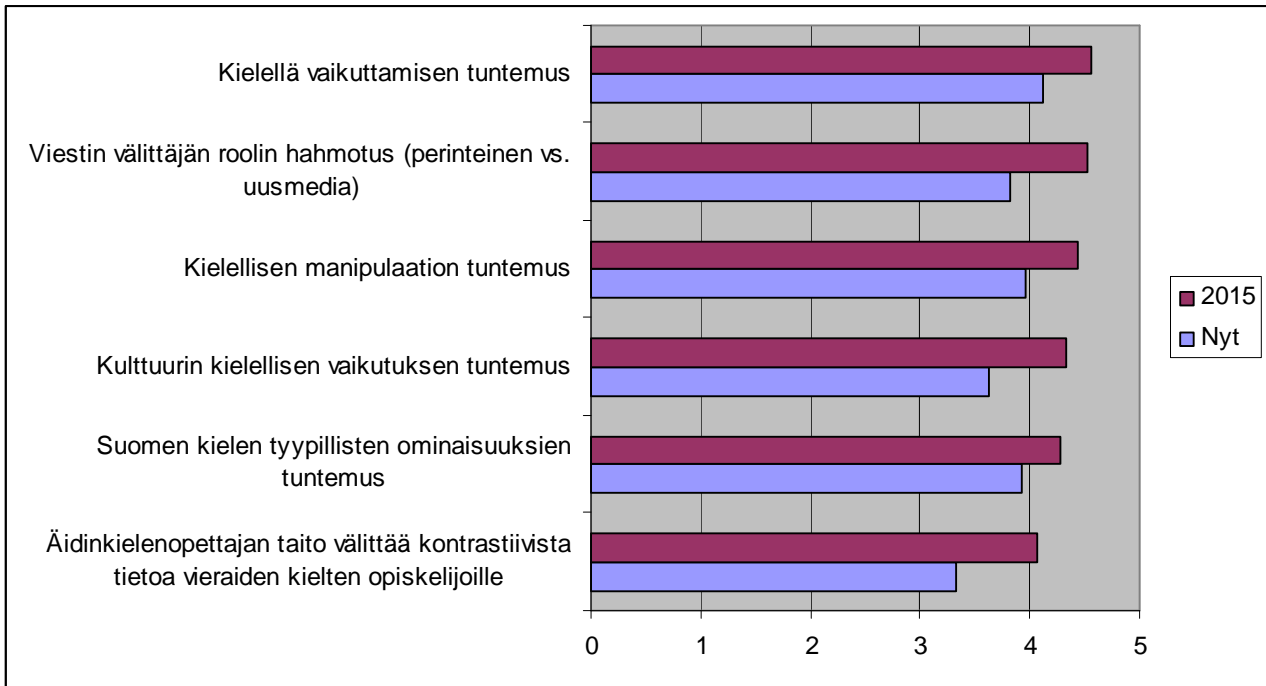

Kuvio17. Fonologian, morfologian, syntaksin ja semantiikan tuntemuksen sekä kielitieteellisen käsitteistön tuntemuksen tärkeys vuonna 2015 (1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä).

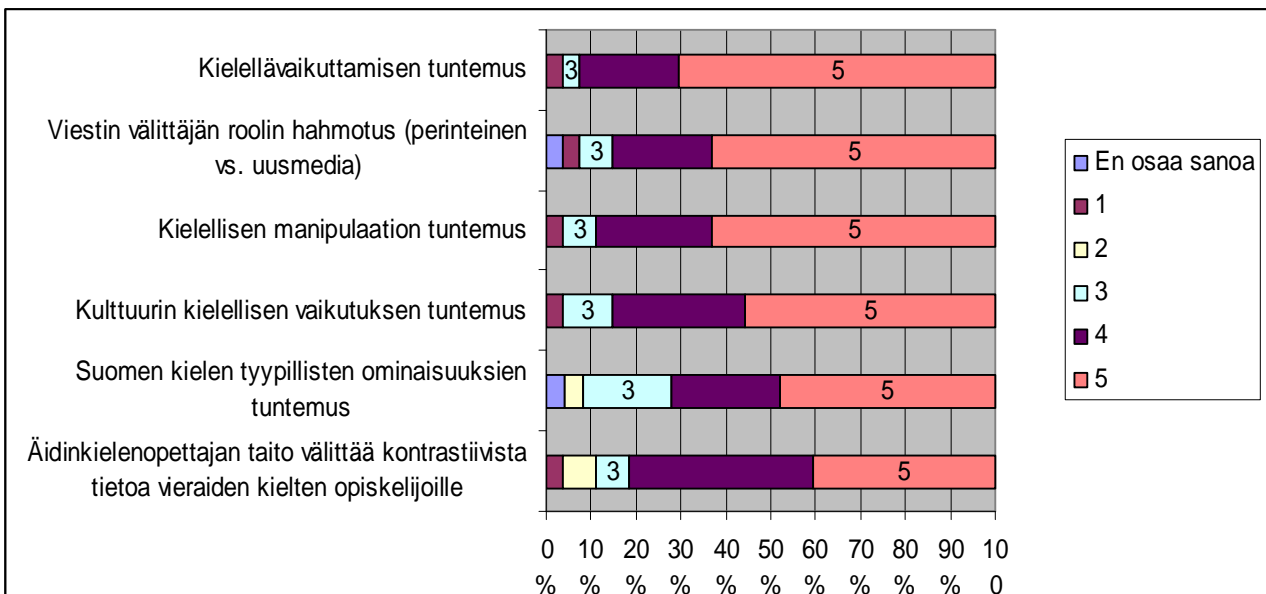

Kulttuurisen merkityksen ja tekstien merkityksen tuntemus, maailman kielten erilaisuuden ja samuuden tuntemus.

Kuvio 18. Kulttuurisen merkityksen ja tekstien merkityksen tuntemuksen sekä maailman kielten erilaisuuden ja samuuden tuntemuksen tärkeys nyt (2006) ja vuonna 2015 (1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä).

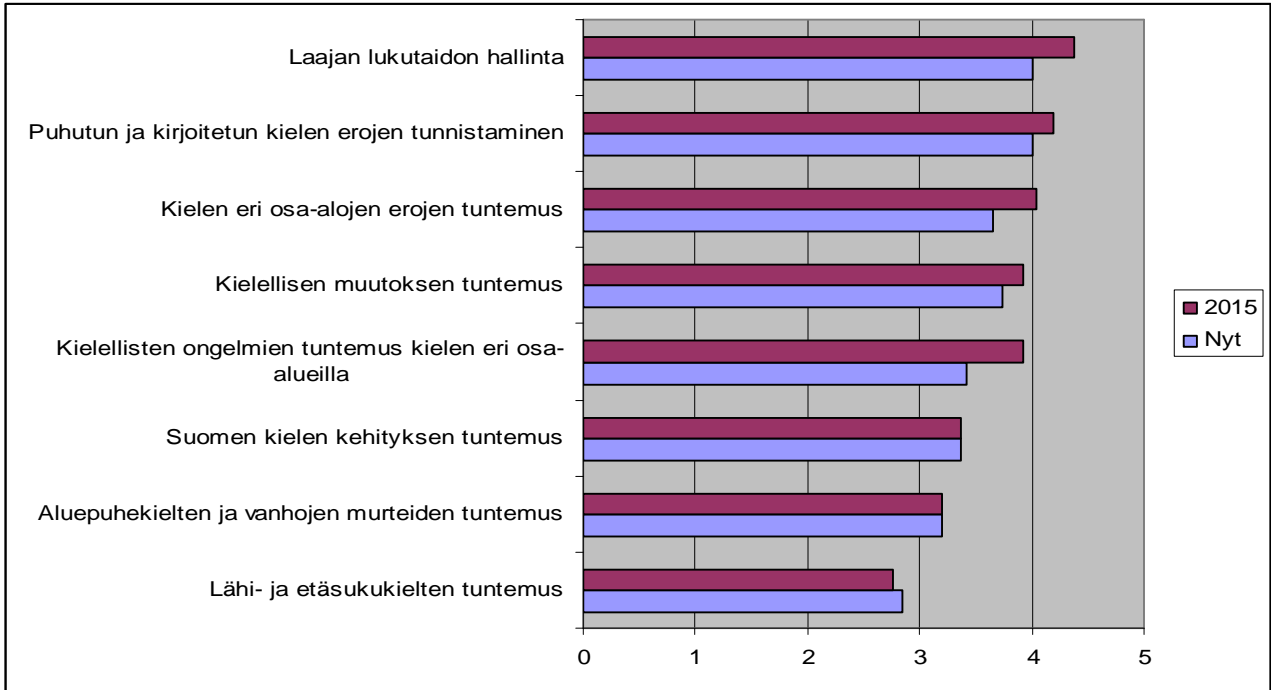

Kuvio 19. Kulttuurisen merkityksen ja tekstien merkityksen tuntemuksen sekä maailman kielten erilaisuuden ja samuuden tuntemuksen tärkeys vuonna 2015 (1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä).

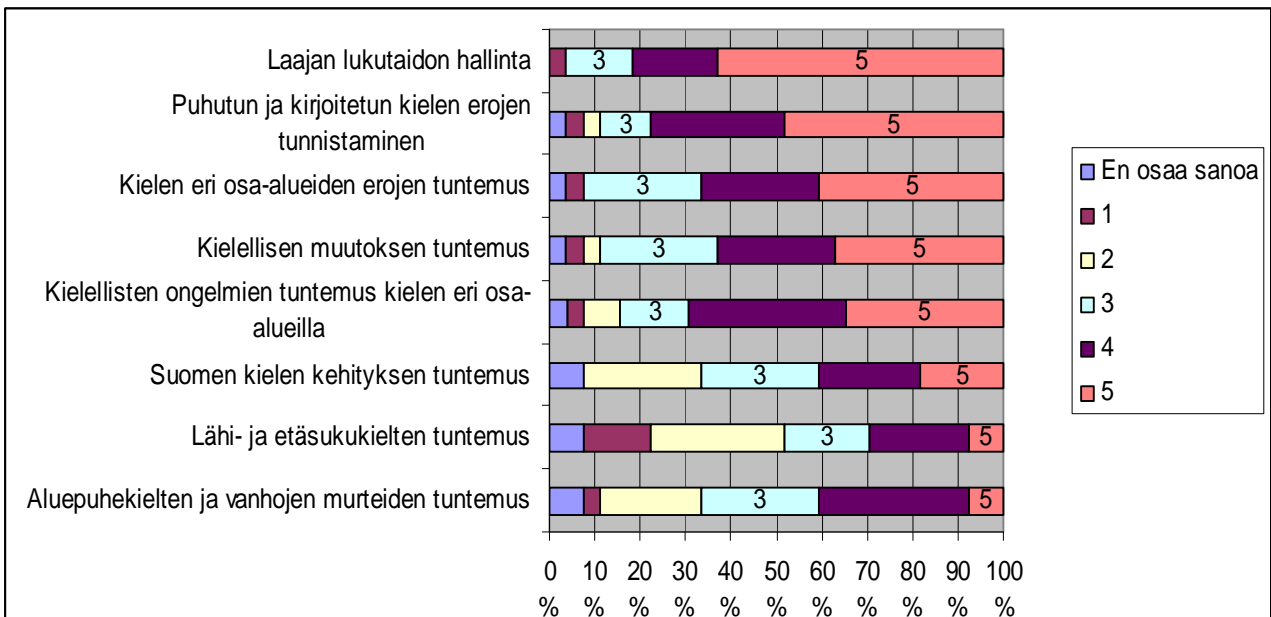

Kielellisen variaation ja kielellisen informaation prosessoinnin tuntemus

Kuvio 20. Kielellisen variaation ja kielellisen informaation prosessoinnin tuntemuksen tärkeys nyt (2006) ja vuonna 2015 (1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä).

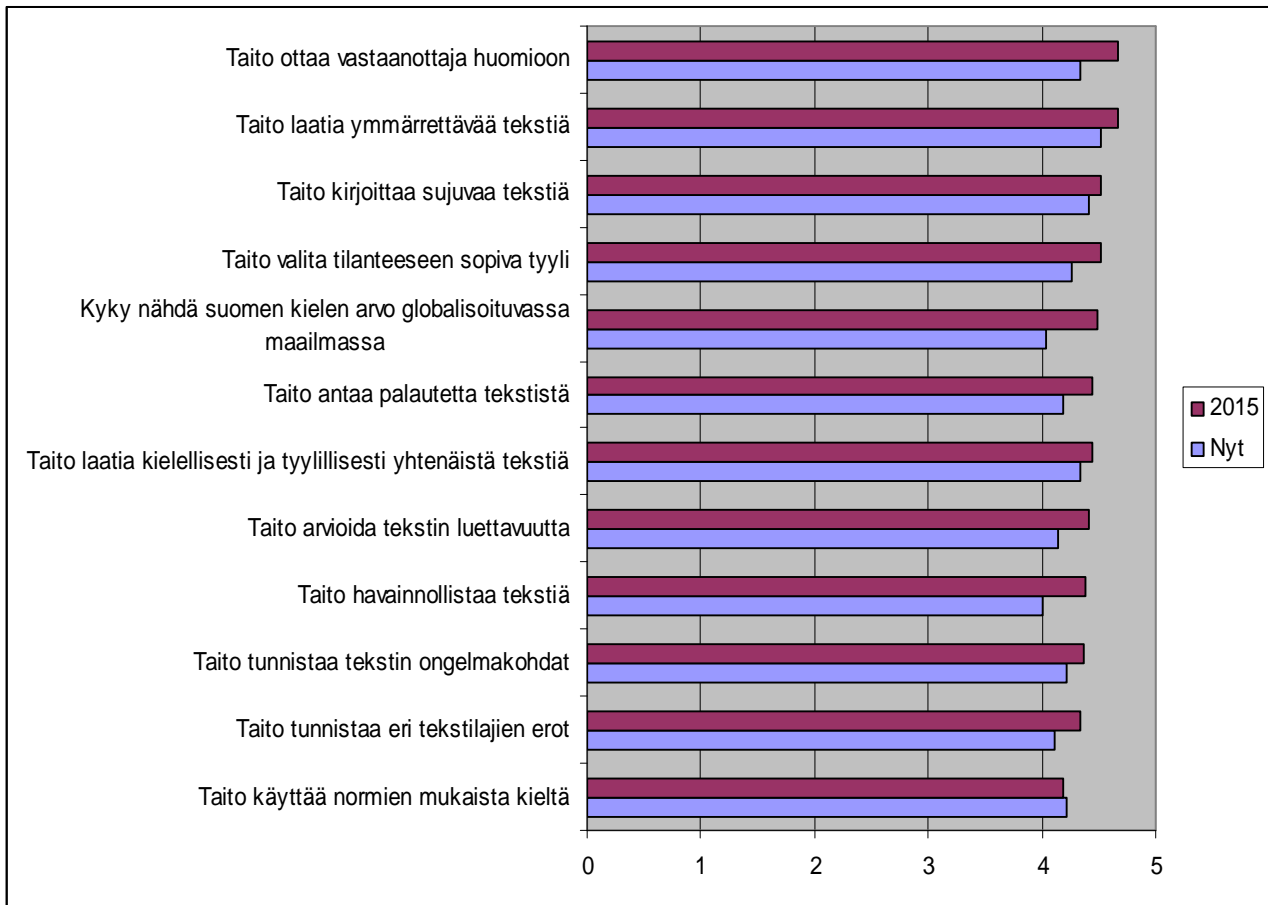

Kuvio 21. Kielellisen variaation ja kielellisen informaation prosessoinnin tuntemuksen tärkeys vuonna 2015 (1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä).

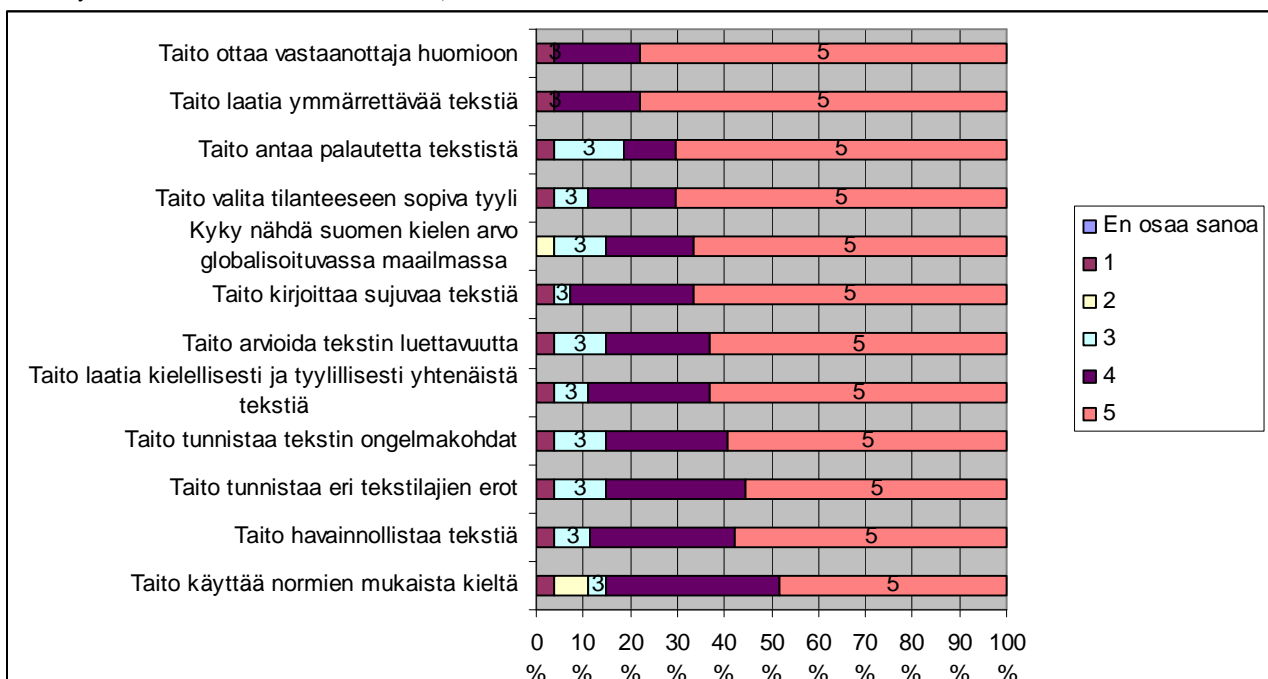

Kirjoitustaitojen ja tekstin huollon hallinta

Kuvio 22. Kirjoitustaitojen ja tekstin huollon hallinnan tärkeys nyt (2006) ja vuonna 2015 (1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä).

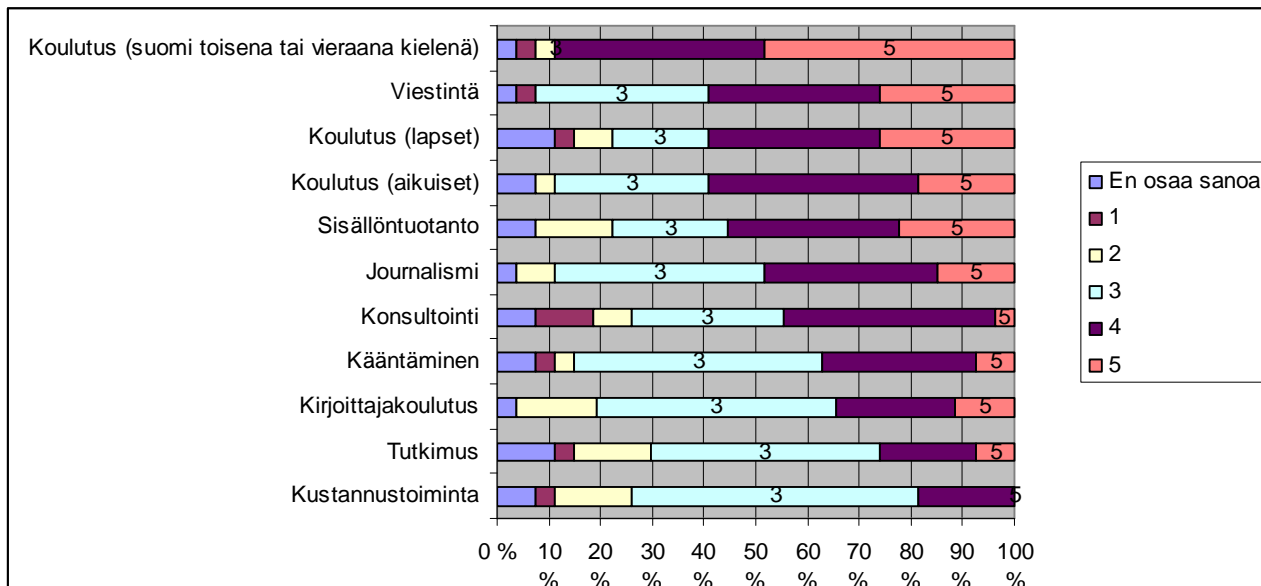
Kuvio 23. Kirjoitustaitojen ja tekstin huollon hallinnan tärkeys vuonna 2015 (1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä).

4. Tehtäviä ja aloja, joissa suomen kielen osaajia tulevaisuudessa tarvitaan

Vastaajia pyydettiin arvioimaan suomen kielen oppiaineesta valmistuvien kysyntää eri aloilla asteikolla 1-5 (1=erittäin pieni ... 5=erittäin suuri).

Kuvio 24. Suomen kielen osaajien kysyntä eri aloilla vuonna 2015 (1=erittäin pieni ... 5=erittäin tärkeä).

Näiden lisäksi vastaajat nostivat esille seuraavia aloja:

- Valtionhallinto
- Luultavasti valtaväestön kyky käyttää hyvää, tilanteeseen sopivaa, kieliopillisesti korrektaa kieltä heikkenee. Vieraiden kielten (erit. englannin) vaikutus kieleen voimistuu ja heikentää kielitajua. Kielenhuollon erityisosaajia tarvitaan.
- Suomi vieraana kielenä -opettajien tarve kasvaa. Paljon riippuu opiskelijan sivuainevalikoimasta mille alalle hän voi suuntautua.
- Näillä aloilla kysyntä ei kohdistu niinkään tietyn pohjakoulutuksen saaneisiin ihmisiin, eli suomen kielen maistereihin, vaan tietynlaiseen osaamiseen, jota voi hankkia vain työkokemuksen tai täydennyskoulutuksen kautta.

Vastaajia pyydettiin nostamaan esille tehtäviä ja aloja, joissa suomen kielen osaajia tulevaisuudessa tarvitaan. Alla on vastaajien esille nostamat alat ryhmiteltyinä. Suluissa on esitetty mainintojen määrä.

- Opetus ja koulutus
  - Opetusala, opetus (18)
  - Koulutus (4)
  - Kirjoittajakoulutus (2), esim. medioille
  - S2-opetus (6)
    - § Suomi 2. kielenä
    - § Suomi vieraana kielenä
    - § Mamu-opetus
- Viestintä (15)
- Erilaiset tiedottajan työt (esim. talous) (1)
- Kustannustoiminta (2)
- Konsultointi (3)
- Tutkija (1)
- Journalismi (2)
- Kääntäminen ja tulkkaus
  - Kääntäminen (2), tulkkaus (1), editointi (1)
- Mainonta (1)
- Media (1)
- Uusmedia (1)

Vastaajia pyydettiin myös perustelevaan vastauksensa.

Opetusalalla nähtiin kysyntää myös tulevaisuudessa ja koulun arveltiin säilyttävän perustehtävänsä. Eläköitymisen odotettiin vapauttavan paikkoja, tosin vuoden 2015 jälkeen tarpeen arveltiin pienenevän. Suurin muutos nähtiinkin opetustehtävien sisällä. Ulkomaalaisten määrän nähtiin kasvavan, mikä kasvattaa S2-opettajien tarvetta sekä lapsi- että aikuiskoulutuksen puolella. Elinikäisen oppiminen ajatuksen myötä tehtäväkenttä laajenee muutenkin myös aikuisiin. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen lisäksi työpaikkoja nähtiin avautuvan myös media-alalla sekä sanataiteen opetuksen puolella. Myös uudet oppimisympäristöt ja niiden vaatima kielellinen ja viestinnällinen tuki nostettiin esiin samoin kuin lukutaidon uudet ulottuvuudet, joihin ei nähty panostettavan vielä tarpeeksi.

Viestinnän puolella nostettiin esille kysyntää erilaisten yhteisöjen viestinnän huoltamisessa, kun viestinnän eri muodoissaan nähtiin lisääntyvän. Tiedon perillemenon, viestivyyden ja tiedotuksen sujuvuuden arveltiin tulevan yhä tärkeämmiksi erilaisille yhteisöille ja samalla tarve viestinnän osaajille kasvaa, kun tulevaisuudessa tarvitaan henkilöitä välittämään monimutkaisia, kansainvälisiä ilmiöitä suomalaisille suomen kielellä. Vaarana esitettiin, että viestinnässä ja ATK-alalla keskitytään liikaa englanninkielisiin sisältöihin. Tässä nähtiinkin tarvetta suomen kielen asiantuntijoille.

Suomen kielen opintojen nähtiin antavan pohjaa monenlaisiin viestintäalan tehtäviin. Myös verkkosivuille tarvitaan sisältöä ja taitavia kirjoittajia arveltiin tarvittavan eri medioihin sähköisten viestimien merkityksen lisääntyessä.

Suomen kielen tutkimusta nähtiin tarvittavan myös tulevaisuudessa ja suomenkielisten termien tarpeen arveltiin kasvavan. Myös kustannusala nostettiin esille, koska suomenkielistä kirjallisuutta, niin fiktiota kuin faktaakin, tarvitaan myös tulevaisuudessa.

Käännöstyössä arveltiin uudenlaisen käännöstoiminnan ja tarpeen samanaikaiselle vieraiden kielten ja äidinkielen osaamiselle lisääntyvän. Konsultointityönä tehty kääntäminen ja tulkkaus sekä editointi tarjoavat myös tehtäviä suomen kielen osaajille.

Suomen kielen osaamisen tärkeyttä korostettiin myös mm. näin:

”Suomen kielen osaamisen tärkeys tullaan huomaamaan erilaisissa viestinnän ammateissa, mainonnassa ja perusopetuksen merkityksessä. Kieli on vallan väline. Pelkkä rahallinen tulos menettää merkityksensä, liike-elämässä tulee tapahtumaan kaaos, ihmiset kuluvat loppuun. Silloin kielen ja sen käytön merkitys kasvaa. Se on väline, jolla vaikutetaan enemmän kuin tällä hetkellä osataan arvatakaan.”

Vastaajia pyydettiin myös erityisesti nostamaan esiin uusien tehtävien tai osaamisalueiden yhdistelmiä, joiden he näkivät olevan nousussa tulevaisuudessa. Vastaajat nostivat esille seuraavia uusia tehtäviä:

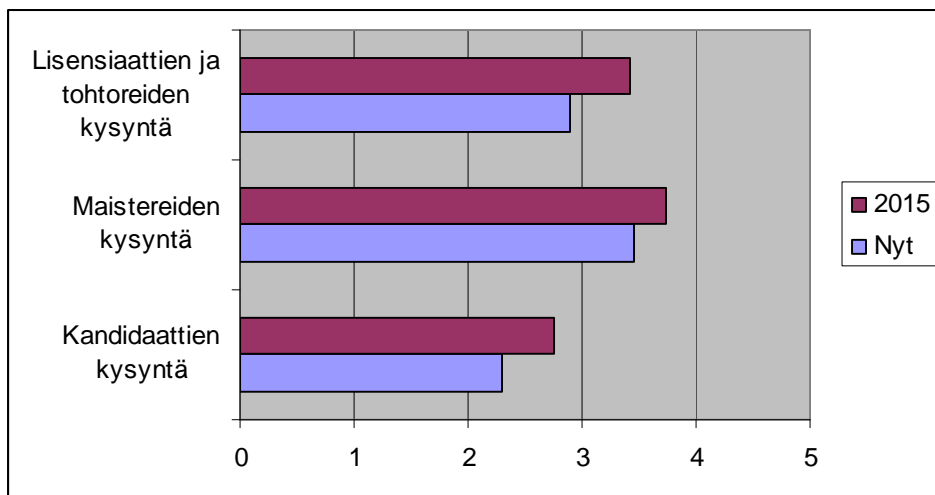
- Mediakäsikirjoittajat, markkinoinnin tekstejä tuottavat ammattilaiset, kustannustoimittajat
- Media-ala tulee tarjoamaan uudenlaisia työpaikkoja; viestinnän monipuolistuminen (esim. verkkokirjoittaminen)
- Viestinnän ja suomen kielen osaajia mediassa ja internetin yhteydessä
- Uudet viestimet tarvitsevat kielen osaajia
- Tiiviin, havainnollisen ja ymmärrettävän tekstin, jota lisäksi lukeekin mielellään, tarvitaan monella alalla, joille suomen opiskelijat eivät ole perinteisesti hakeutuneet. Näitä ovat kaikenlaiset tekstin tuottamis- ja stilisointitehtävät, joita on niin perinteisen kuin uusmedian alalla.
- Suomi toisena kielenä tarve lisääntyy ja sen myötä jonkinlaisen 'maailman ymmärtämisen taidon' välittämisen osaaminen on tarpeen.
- Äidinkielen ja suomi toisena ja vieraana kielenä opettaja samassa persoonassa koulujen eri asteilla
- Erilaisissa viestintätehtävissä ja viestintätaitojen kouluttamisessa tarvitaan suomen kielen opettajia, heidän on oltava moniosaajia.
- Laaja-alaisen kouluttajan tehtävät (eri-ikäiset, erityyppinen opetus).
- Olennaista on, että suomen kielen opiskelijat valitsevat monipuolisen aineyhdistelmän. Kieli on väline, sen hyvä hallinta ei vielä turvaa tulevaisuutta. Tarvitaan hyvä, laaja yleissivistys sekä aitoa kiinnostusta ympäröivään maailmaan.
- Kieliteknologia yhdistyneenä kielitieteen, myös suomen kielen sovelluksiin.
- Uuden teknologisen viestinnän mukana kääntäminen ja erilainen toimittaminen lisääntyy. Tulevaisuudessa pelkkä kielitaito ei riitä, oli kyse äidinkielisestä tai vieraiden kielten taidosta.
- Sähköinen viestintä lisääntyy entisestään. Pitää osata suomen kieltä ja esim. www-sivujen tekoa.
- Suomen kielen osaajien / ammattilaisten hyödyntäminen kasvaa myös yritysmaailmassa.

5. Eri tasoiset tutkinnot työmarkkinoilla

Vastaajia pyydettiin arvioimaan eri tasoisten tutkintojen (kandidaatti, maisteri, lisensiaatti ja tohtori) kysyntää työmarkkinoilla nyt ja vuonna 2015. Kaikkien tutkintotasojen kysynnän nähtiin kasvavan tulevaisuudessa. Eniten kysyntää nähtiin maistereille.

Vähiten kysyntää sekä nyt että vuonna 2015 nähtiin kandidaateille. Lisensiaateille ja tohtoreille nähtiin kysyntää hiukan enemmän. Kuitenkin etenkin lisensiaattien ja tohtorien kohdalla moni vastaajista valitsi en osaa sanoa –vaihtoehdon, ja vain 70 % kaikista vastaajista todella vastasi tähän kysymykseen. Myös kandidaattien kysyntää arvioitaessa lähes neljäsosa jätti vastaamatta tai valitsi en osaa sanoa –vaihtoehdon. En osaa sanoa –vaihtoehdon valinneiden määrä oli lähes sama arvioitaessa kysyntää nyt ja vuonna 2015.

Kuvio 25. Eri tasoisten tutkintojen kysyntä työmarkkinoilla nyt (2006) ja vuonna 2015 (1=erittäin pieni... 5=erittäin suuri).

Vastaajia pyydettiin myös mainitsemaan tehtäviä, joissa eri tasoisen tutkinnon suorittaneita tarvitaan. Suluissa on esitetty mainintojen määrä.

Kandidaatit:

- Opetus, perusopetus (8)
- Mainostoimistot, viestintäalan yritykset
- Viestintä (5)
- Kielitaito osana muita viestintä- tai sisällön taitoja.
- Tiedottajina (3)
- Kielellisiä valmiuksia vaativassa toimistotyössä.
- 'Oikolukijoina', kielentarkastajina
- Sisällöntuotanto
- Journalismi, toimittajana
- En tunne riittävästi tilannetta.
- Vähäiset työmarkkinat

Maisterit:

- Opetus (14)
  - yleissivistävissä oppilaitoksissa, korkea-asteella
  - Mm. viestintätaitojen ja suomi toisena kielenä opettajina
  - 2. asteen koulutustehtävät
  - Perusopetus ja erikoisopetustehtävät
- Kouluttajina (2)
- Viestintä (3)
- Median vaateliaat työt
- Sisällöntuotanto
- Kustannusala (2)
- Kustannusvirkailijoina
- Ohjaus
- Konsultointi
- Liike-elämä
- Kielen asiantuntijat.
- Alan erityisosaamista vaativat tehtävät

Lisensiaatit ja tohtorit:

- Tutkimus (9)
- Opetus (5)
- Tutkimus ja opetus korkeakouluissa (3)
- Lähinnä korkeakoulut ja muu tutkimus
- Yliopisto, tutkimus, valtionhallinto
- Ammattikorkeat, tutkimus, projektijohtajat
- Lukiokoulutus, ammattikorkeakoulut
- Viestintä
- Sisällöntuotanto
- Konsultointi (2)
- Johtotehtävissä eri laitoksissa, yhtymissä ja kouluissa
- Liike-elämä, media, viestintäalan yritykset.

6. Megatrendien vaikutus suomen kielen osaamistarpeisiin ja niiden muuttumiseen

Vastaajia pyydettiin pohtimaan suomen kielen osaamisvaatimuksia myös megatrendien kautta. Megatrendi on laaja yhteiskunnallinen ilmiö, jolla voidaan katsoa olevan tietty suunta. Megatrendi voi kuitenkin sisältää useita, toisilleen vastakkaisiakin muutossuuntia.

Vastaajia pyydettiin valitsemaan annetuista, aiemmissa ennakoititutkimuksissa esiin nousseista megatrendeiksi luokitelluista ilmiökokonaisuuksista kolme, ja pohtimaan sen jälkeen, minkälaisia vaikutussuuntia he näkivät megatrendiin liitettävän ja miten he näkivät näiden vaikutussuuntien vaikuttavan suomen kielen oppiaineesta valmistuvien työllistymiskenttään ja tulevaisuudessa tarvittavaan osaamiseen.

Eniten valittiin megatrendiä informaatio- ja kommunikaatioteknologioiden kehittyminen. Yli puolet vastaajista valitsi myös globalisaation ja toimintaympäristöjen verkostoitumisen suomen kielen oppiaineesta valmistuvien tulevaisuuden osaamistarpeisiin vaikuttavina ilmiökokonaisuuksina.

Taulukko 31. Megatrendin valinneiden asiantuntijoiden määrä.

Megatrendi	Valintojen määrä
Informaatio- ja kommunikaatioteknologioiden kehittyminen	24
Globalisaatio	18
Toimintaympäristöjen verkostoituminen	14
Hyvinvointivaltion muutos	7
Arvojen muutos	7
Väestön ikääntyminen	6

Asiantuntijoiden megatrendikohtaisista arvioista ja perusteluista on koottu tiivistelmä tämän raportin koosteosioon sivulle 18.

7. Ennakointitiedon lähteitä

Kaikkien linkkien saatavuus tarkistettu 6.7.2006.

TE –keskukset

- TE-keskusten ennakointisivusto <http://www2.te-keskus.fi/new/ennakointi/default.htm>

Pirkanmaan ennakointipalvelu <http://www.pirkanmaanennakointipalvelu.info/java/Index>

Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus ennakointi.fi –sivusto <http://eennakointi.fi/>

MARE, maakuntien ammattirakennemalli. Viestinhallinta Oy, www.viestinhallinta.fi, MARE tietoa

Opetushallituksen projektit:

MITENNA

- Opetushallituksen ammatillisen koulutuksen määrällisen ennakoinnin projekti
<http://www.oph.fi/SubPage.asp?path=1;443;3086;3087>

OSENNA

- Opetushallituksen ammatillisen koulutuksen laadullisen ennakoinnin projekti.
<http://www.oph.fi/page.asp?path=1;443;3086;3256>

OPEPRO

- Opetushallituksen perusasteen ja toisen asteen opettajien perus- ja täydennyskoulutustarpeita selvittävä hanke. <http://www.oph.fi/SubPage.asp?path=1;443;3086;4026>

Ensti-palvelu

- Sähköinen ennakoinnin tietopalvelu, jonne on koottu tietoa ennakoinnista erityisesti koulutuksen näkökulmasta. Ensti-palvelusta löytyy tietoa ennakoinnin menetelmistä, ennusteista ja tilastoista sekä käynnissä olevista ja päättyneistä ennakointihankkeista.
<http://www.oph.fi/SubPage.asp?path=1,443,3086,3987>

Akava:

Rouhelo, Anne: Akateemisten työllisyys, tulevaisuuden muutostuulet ja piilevät työmarkkinat
Turku: Turun yliopisto 2001.

Research Unit for the Sociology of Education, RUSE

Koulutukseen liittyviä tutkimusprojekteja

<http://www.soc.utu.fi/RUSE/>

Reflex-projekti <http://www.fdewb.unimaas.nl/roa/reflex/>

Ennakointitietoa työmarkkinoista

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta

Esim. Työ tulevaisuudessa vuosilta 2000-2001

<http://www.eduskunta.fi/fakta/vk/tuv/tyotule.pdf>

Koulutustoimikuntien ennakointi

<http://www.oph.fi/kehittaminen/koulutustoimikunnat/ennakointi.html>

ESR-ennakoinnit /TM <http://www.mol.fi/esf/ennakointi/ennjulk.html>

Yleisiä ennakkointitiedon lähteitä

Tulevaisuuden tutkijoiden seura

www.futurasociety.fi

Turun kauppakorkeakoulun tulevaisuuden tutkimuskeskus

<http://www.tukkk.fi/tutu>

- Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen projektit löytyvät osoitteesta <http://www.tukkk.fi/tutu/projektit.asp>
- Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen tutkimusprojektit <http://www.tukkk.fi/tutu/tutkimus.asp>
- Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen ennakkoinnin TOPI-oppimateriaali <http://www.tukkk.fi/tutu/topi>

Muutamia ulkomaisia lähteitä

Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung

Julkaisuja <http://www.wz-berlin.de/ars/ab/qb/publikationen/publikationen.de.htm>

Esim. Lindskog, Magnus (2004), "Labour market forecasts and their use – practices in the Scandinavian countries" (<http://skylla.wz-berlin.de/pdf/2004/i04-105.pdf>)

University Twente; CHEPS

- Vertailevaa tutkimusta Euroopan maiden välillä; esim. trenditutkimusta 9 maasta (Suomi mukana) Opiskelijoista Postgraduates tutkimusta eri maista
- Delfoi tutkimus Euroopan akateemisesta maailmasta 2020
- Artikkeleita: http://www.utwente.nl/cheps/publications/complete_list/english/English_articles.doc/index.html
- Linkkejä: <http://www.utwente.nl/cheps/links/alphabetical.doc/index.html>

Research Centre for Education and the Labour Market (ROA) concerns the match between education and the labour market. <http://www.roa.unimaas.nl/>

Reflex-projekti /(mukana RUSE) <http://www.fdewb.unimaas.nl/roa/reflex/>

Kuviot

Kuvio 1. Kaavio työmarkkina-analyysikonaisuuden etenemisestä.

Kuvio 2. Suomen kielen oppiaineeseen hyväksytyjen aiemmat tutkinnot prosentteina.

Kuvio 3. Nykyinen työ liittyy opiskeltuun alaan.

Kuvio 4. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyysaste sukupuolittain 1996-2004, 20-64 v.

Kuvio 5. Humanistiselta koulutusosalta valmistuneista työttömät ja työttömistä vastavalmistuneet maaliskuun lopussa 2003-2006.

Kuvio 6. Suomen kielestä valmistuneiden maistereiden työttömyys, työttömistä vastavalmistuneet ja kaikki työnhakijat maaliskuun lopussa 2001 – 2006.

Kuvio 7. Työttömät ilman lomautettuja ja työttömistä vastavalmistuneet Pirkanmaalla maaliskuun lopussa 2003 – 2006. FM/FK, kielitieteet (7261).

Kuvio 8. Määräaikaisten ja vakituisten työsuhteiden osuus vuosi valmistumisen jälkeen vuosina 2000-2004 valmistuneilla.

Kuvio 9. Työssäolokuukaudet noin vuosi valmistumisen jälkeen vuosina 2000-2004 valmistuneilla.

Kuvio 10. Työssäolokuukaudet koulutusta vastaavassa työssä noin vuosi valmistumisen jälkeen vuosina 2000-2004 valmistuneilla.

Kuvio 11. Vastaajien arvio nykyisen työtehtävän vaatimustason ja yliopistollisen tutkinnon tason vastaavuudesta noin vuosi valmistumisen jälkeen vuosina 2000-2004 valmistuneilla.

Kuvio 12. Ennakointikyselyn ”viitekehys”.

Kuvio 13. Yleiset työelämässä tarvittavat taidot. Ryhmittelyperusteena vastaajien arvioiden keskiarvo vuonna 2015.

Kuvio 14. Yleiset työelämässä tarvittavat taidot vuonna 2015.

Kuvio 15. Yleiset työelämässä tarvittavat taidot vuonna 2015.

Kuvio 16. Fonologian, morfologian, syntaksin ja semantiikan tuntemuksen sekä kielitieteellisen käsitteistön tuntemuksen tärkeys nyt (2006) ja vuonna 2015.

Kuvio 17. Fonologian, morfologian, syntaksin ja semantiikan tuntemuksen sekä kielitieteellisen käsitteistön tuntemuksen tärkeys vuonna 2015.

Kuvio 18. Kulttuurisen merkityksen ja tekstien merkityksen tuntemuksen sekä maailman kielten erilaisuuden ja samuuden tuntemuksen tärkeys nyt (2006) ja vuonna 2015.

Kuvio 19. Kulttuurisen merkityksen ja tekstien merkityksen tuntemuksen sekä maailman kielten erilaisuuden ja samuuden tuntemuksen tärkeys vuonna 2015.

Kuvio 20. Kielellisen variaation ja kielellisen informaation prosessoinnin tuntemuksen tärkeys nyt (2006) ja vuonna 2015.

Kuvio 21. Kielellisen variaation ja kielellisen informaation prosessoinnin tuntemuksen tärkeys vuonna 2015.

Kuvio 22. Kirjoitustaitojen ja tekstin huollon hallinnan tärkeys nyt (2006) ja vuonna 2015.

Kuvio 23. Kirjoitustaitojen ja tekstin huollon hallinnan tärkeys vuonna 2015.

Kuvio 24. Suomen kielen osaajien kysyntä eri aloilla vuonna 2015.

Kuvio 25. Eri tasoisten tutkintojen kysyntä työmarkkinoilla nyt (2006) ja vuonna 2015.

Taulukot

Taulukko 1. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet sukupuolittain

Taulukko 2. Tampereen yliopiston suomen kielen oppiaineeseen hakeneet, kokeeseen osallistuneet, hyväksytyt, opiskelupaikan vastaanottaneet ja kirjoittautuneet vuosin 2000-2006

Taulukko 3. Suomen kielen oppiaineeseen hyväksytyt aiemmat tutkinnot vuosina 2001-2006

Taulukko 4. Suomen kielen oppiaineessa suoritettut tutkinnot vuosina 1996-2005

Taulukko 5. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet sukupuolittain

Taulukko 6. Suomen kielen oppiaineen tutkintojen laajuus keskimäärin opintoviikkoina vuosina 2000-2005

Taulukko 7. Suomen kielen oppiaineesta valmistuneiden läsnäolo vuosina tutkinnon alusta

Taulukko 8. Suomen kielen yleisimmät yli 15. opintoviikon laajuiset sivuaineet vuosina 2001-2005

Taulukko 9. Vuonna 2002 aloittaneiden työssäkäynti lukuvuoden aikana

Taulukko 10. Vuonna 2002 aloittaneiden opintojen aikaiset työtehtävät

Taulukko 11. Vuonna 2002 aloittaneiden opintojen aikaisen työnantajan sektori.

Taulukko 12. Suomen kielen opiskelijoiden yliopiston tukeman harjoittelun työnantajan sektori vuosina 2002 – 2006.

Taulukko 13. Suomen kielen opetus Suomen korkeakouluissa.

Taulukko 14. Humanistisella koulutusalailla ja suomen kielessä suoritettut tutkinnot vuonna 2005

Taulukko 15. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyysaste koko maa 1996-2003, 20-64 v.

Taulukko 16. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden pääasiallinen toiminta tutkinnon suoritusvuotta seuraavan kalenterivuoden lopussa.

Taulukko 17. Humanistiselta koulutusosalta valmistuneista työttömät ja työttömistä vastavalmistuneet maaliskuun lopussa 2003-2006.

Taulukko 18. Suomen kielestä (FM, suomen kieli, 726101) valmistuneiden maistereiden työttömyys, työttömistä vastavalmistuneet ja kaikki työnhakijat maaliskuun lopussa 2001-2006

Taulukko 19. Työttömät ilman lomautettuja ja työttömistä vastavalmistuneet Pirkanmaalla maaliskuun lopussa 2003 – 2006. FM/FK, kielitieteet (7261)

Taulukko 20. Työtilanne noin vuosi valmistumisen jälkeen.

Taulukko 21. Työssäolokuukaudet noin vuosi valmistumisen jälkeen.

Taulukko 22. Työssäolokuukaudet koulutusta vastaavassa työssä noin vuosi valmistumisen jälkeen.

Taulukko 23. Vastaajien arvio nykyisen työtehtävän vaatimustason ja yliopistollisen tutkinnon tason vastaavuudesta noin vuosi valmistumisen jälkeen.

Taulukko 24. Työnantaja noin vuosi valmistumisen jälkeen

Taulukko 25. Työn luonne noin vuosi valmistumisen jälkeen.

Taulukko 26. Nimike noin vuosi valmistumisen jälkeen.

Taulukko 27. Työtilanne viisi vuotta valmistumisen jälkeen.

Taulukko 28. Työnantaja viisi vuotta valmistumisen jälkeen.

Taulukko 29. Työn luonne viisi vuotta valmistumisen jälkeen.

Taulukko 30. Nykyisen työtehtävän vaatimustason ja yliopistollisen tutkinnon vastaavuus.

Taulukko 31. Megatrendin valinneiden asiantuntijoiden määrä.

Lähteet

- Ahrio, Leena 2005: Opiskelijakysely 2005
<http://www.uta.fi/opiskelu/kyselyt/opiskelijakysely_2005/> [luettu 16.10.2006]
Laitoskohtaiset tiedot pyydetty erikseen.
- Fränti, J. 2005. Maisterin avainkompetenssit. Opetussuunnitelma asiantuntijuutta rakentamassa. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu-tutkielma.
- Hakija ja opinto-oikeusjärjestelmä HAREK, tiedot pyydetty erikseen Tampereen yliopiston aktuaarinkansliasta.
- Korkeakoulututkintojen viitekehys. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2005:4 (<http://www.minedu.fi/julkaisut/koulutus2005>).
- Lammi, K. & Järvinen, H. (toim.) 2005. Tietoyhteiskunnasta luovaan yhteistyöhön. Tampereen yliopiston YHTIS-projektin loppuraportti 2001-2005. Tampere: YHTIS-projekti, Tampereen yliopisto.
- Manninen, J. & Luukannel, S. 2002. Humanistit työelämäpoluilla. Helsingin yliopitosta valmistuvien humanistien työelämäorientaatio, osaaminen ja työllistyminen. Humanistisen tiedekunnan julkaisuja 1/2002. Helsinki: Helsingin yliopiston humanistinen tiedekunta.
- Opetusministeriö: KOTA-tietokanta. <<http://kotaplus.csc.fi:7777/online/Etusivu.do>>. [Tarkistettu 28.9.2006.] Pääainekohtaiset tiedot pyydetty erikseen.
- Opetusministeriö: Yliopistot 2004. Vuosikertomus. Opetusministeriön julkaisuja 2005:12. <http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2005/yliopistot_2004_vuosikertomus> [luettu 4.7.2006].
- Opetusministeriö: Yliopistotilastot 2004. Taulukoita KOTA-tietokannasta. Opetusministeriön julkaisuja 2005:26.
<http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2005/yliopistotilastot_2004_taulukoita_kota-tietokannasta?lang=fi>. [Luettu 4.7.2006.]
- Opiskelijatietojärjestelmä OPSU.
- Rouhelo, A. 2001. Akateeminen työllistyminen, tulevaisuuden muutostuulet ja piilevät työmarkkinat, Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisuja A:197. Turku: Turun yliopisto.
- Rubin, Anita. Käsitteitä. TOPI – Tulevaisuudentutkimuksen oppimateriaali.
<<http://www.tukkk.fi/tutu/topi/kokohakemistosivut/kokok%E4sitteetA-Rb.html>> [tarkistettu 16.10.2006].
- Tampereen yliopisto, Tampereen yliopiston tilastot, ylempien korkeakoulututkintojen sivuaineet 2001-2005.
<<http://www.uta.fi/laitokset/tkk/tilastoja/tutkinnot/sivuaineet/sivuainetilasto.pdf>> [luettu 18.10.2006].
- Tampereen yliopisto, Tampereen yliopiston tilastot, tutkinnot
<<http://www.uta.fi/laitokset/tkk/tilastoja/tutkinnot/aikasarjat/>> [luettu 6.9.2006].
- Tampereen yliopiston opiskelijavalinnan tilastot vuosilta 2000-2005
<<https://intrawww.uta.fi/yksikot/hallinto/opinto/valinta/tilastot.shtml>> [luettu 6.9.2006].
- Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalveluiden sijoittumisseurannat vuosina 1994-2004. Tampere: Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalvelut. Vuosien 2000-2004 sijoittumisseurannat saatavilla verkkosivuilla
<http://www.uta.fi/rekry/sijoittumisseuranta/maisteriensijoittuminen.html> [luettu 21.6.2006].
- Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalvelut, julkaisemattomat harjoittelusopimukset.

Liitteet

LIITE 1. Suomen kielen tulevaisuuden osaamistarpeet - ennakointikysely

Suomen kielen tulevaisuuden osaamistarpeet, Tampere

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn!

Hyvä vastaanottaja

Tällä kyselyllä kartoitetaan Tampereen yliopistosta **suomen kieli** pääaineenaan valmistuvien filosofian maistereiden osaamistarpeita ja ennakoidaan niiden muutoksia tulevaisuudessa.

Kysely on lähetetty rajatulle joukolle asiantuntijoita, jotka on valittu niin, että he edustavat mahdollisimman hyvin suomen kielen oppiaineen työelämän tuntemusta ja tulevaisuuteen vaikuttavia näkemyksiä. Tavoitteena on saada mahdollisimman kattavaa tietoa, joten toivomme, että myös perustelette valintojanne niille varatuissa tiloissa. Vastaaajien mielipiteet käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti.

Kyselyssä on kolme osaa:

- **osa A**, jossa kartoitetaan suomen kielen **osaamistarpeita nyt ja tulevaisuudessa**
- **osa B**, jossa hahmotetaan suomen kielen oppiaineen tarjoaman **osaamisen asemaa työmarkkinoilla** sekä
- **osa C**, jossa tarkastellaan **megatrendejä ja niiden vaikutusta** suomen kielen oppiaineesta valmistuvien osaamistarpeisiin.

Kysely sisältää 8 kysymyssivua, ja vastaamiseen kuluu aikaa **noin tunti**. Sivuilla voi liikkua edestakaisin sivun alalaidassa olevien "seuraava" ja "edellinen" painikkeiden avulla. Toivomme, että lähettäisitte vastauksenne, vaikka ette ehtisi täyttämään lomaketta aivan loppuun asti, sekä vastaisitte viimeisellä sivulla oleviin vastaajan taustatietoja koskeviin kysymyksiin. Vastauksenne voitte lähettää lomakkeen viimeisellä sivulla sijaitsevan "valmis"-painikkeen avulla.

Kiitos ajastanne!

Kysely on osa Tampereen ja Vaasan yliopistoissa tehtävää RistiinRastiin-projektin työmarkkina-analyysi-hanketta, jonka tarkoituksena on luoda malli työelämän muutosten ennakointiin ja ennakointitiedon tuomiseen korkeakoululaitosten oppiainesisältöjen kehittämiseen.

OSA A. Tässä osassa kartoitetaan suomen kielen oppiaineesta valmistuvien filosofian maistereiden osaamistarpeita nyt ja tulevaisuudessa.

Osaamistarpeita hahmotetaan kahdessa osassa, joista ensimmäinen keskittyy **yleisiin työelämässä tarvittaviin taitoihin** ja toinen **oppiaineen oman alan osaamiseen**.

1. Yleiset työelämässä tarvittavat taidot

Mitä taitoja suomen kielen oppiaineesta valmistuvat maisterit mielestänne erityisesti työelämässä tarvitsevat? Arvioikaa seuraavien osaamisalueiden tärkeyttä (nyt ja vuonna 2015). **1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä.**

	Nyt					En osaa sanoa	Vuonna 2015					En osaa sanoa
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
a) Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Luovan ajattelun taidot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Oppimiskyky	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Ongelmanratkaisukyky	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Esiintymiskyky	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Ryhmätyötaidot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Joustavuus ja sopeutumiskyky	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Kyky itsenäiseen työskentelyyn	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Epävarmuuden sietokyky	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Haluatteko perustella tai tarkentaa jotain kohtaa erityisesti? Mainitkaa myös, mitä (esim. a)...

	Nyt					En osaa sanoa	Vuonna 2015					En osaa sanoa
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
a) Viestintätaidot äidinkielellä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Viestintätaidot vierailla kielillä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Tiedonhankintataidot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Tietojenkäsittelytaidot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Projektinhallintataidot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Verkostomaisen työskentelyn osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Yritystoiminnan perusteiden tunteminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) Asiakaslähtöisyys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Markkinointitaidot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Rahoitusosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
k) Pedagoginen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Haluatteko perustella tai tarkentaa jotain kohtaa erityisesti? Mainitkaa myös, mitä (esim. a)...

Haluatteko nostaa esiin joitain muita yleisiä työelämässä tarvittavia taitoja?

2. Suomen kielen oman alan osaaminen

Osaamisalueet perustuvat pääosin suomen kielen oppiaineen nykyiseen opetussuunnitelmaan. Jos näette joidenkin osaamisalueiden erityisesti koskevan tiettyjä aloja tai tehtäviä, perustelkaa valintojanne siihen varatulla alueella.

Mitä taitoja suomen kielen oppiaineesta valmistuvat maisterit mielestänne erityisesti työelämässä tarvitsevat? Arvioikaa seuraavien osaamisalueiden tärkeyttä (nyt ja vuonna 2015). **1=täysin merkityksetön ... 5=erittäin tärkeä.**

Fonologian, morfologian, syntaksin ja semantiikan tuntemus, kielitieteellisen käsitteistön tuntemus

	Nyt					En osaa sanoa	Vuonna 2015					En osaa sanoa
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
a) Fonologian tuntemus (ääntäminen, äännerakenne)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Suomalaisten piirteiden tunnistaminen puheesta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Morfologian tuntemus (sanojen taivuttaminen, sanavartalot ja niiden taivutuksen yksinkertaistuminen)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Sananmuodostus (johtaminen ja yhdyssanojen muodostus)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Suomen kielen mukaisten (erikois)termien muodostus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Lauseiden korrekti muodostus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Suomen kielen rakenteiden merkityksen tuntemus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) Rakenteiden vaihtelun ja muutosten tuntemus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Kielitieteellisen käsitteistön tuntemus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Sanamerkitysten yleisyys ja moninaisuus vs. spesifisyys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
k) Sanamerkitysten neutraalius vs. affektisyys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Haluatteko perustella tai tarkentaa jotain kohtaa erityisesti? Mainitkaa myös, mitä (esim. a)...

Kulttuurisen merkityksen ja tekstien merkityksen tuntemus, maailman kielten erilaisuuden ja samuuden tuntemus

	Nyt					En osaa sanoa	Vuonna 2015					En osaa sanoa
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
a) Kulttuurin kielellisen vaikutuksen tuntemus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Kielellä vaikuttamisen tuntemus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Kielellisen manipulaation tuntemus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Viestin välittäjän roolin hahmotus (perinteinen vs. uusmedia tekstien välittäjinä)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Suomen kielen tyypillisten ominaisuuksien tuntemus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Äidinkielenopettajan taito välittää kontrastiivista tietoa suomen kielestä vieraiden kielten opiskelijoille	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Haluatteko perustella tai tarkentaa jotain kohtaa erityisesti? Mainitkaa myös, mitä (esim. a)...

g) Taito käyttää normien mukaista kieltä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) Taito tunnistaa eri tekstilajien erot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Taito tunnistaa tekstin ongelmakohdat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Taito antaa palautetta tekstistä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
k) Taito arvioida tekstin luettavuutta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
l) Kyky nähdä suomen kielen arvo globalisoituvassa maailmassa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Haluatteko perustella tai tarkentaa jotain kohtaa erityisesti? Mainitkaa myös, mitä (esim. a)...

Mitä muita oman alan osaamisalueita haluaisitte nostaa esiin?

OSA B. Tässä osassa hahmotetaan suomen kielen oppiaineen tarjoaman osaamisen asemaa työmarkkinoilla

3. Millaiseksi arvioisitte suomen kielen oppiaineesta valmistuvien maistereiden kysynnän eri aloilla (nyt ja vuonna 2015)? **1=erittäin pieni ... 5=erittäin suuri**

	Nyt						Vuonna 2015					
	1	2	3	4	5	En osaa sanoa	1	2	3	4	5	En osaa sanoa
a) Koulutus (lapset)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Koulutus (aikuiset)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Koulutus (suomi toisena tai vieraana kielenä)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Viestintä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Journalismi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Kirjoittajakoulutus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Kustannustoiminta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) Kääntäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Sisällöntuotanto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Tutkimus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
k) Konsultointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
l) Joku muu, mikä	<input type="text"/>											

Haluatteko perustella tai tarkentaa jotain kohtaa erityisesti esimerkiksi nostamalla esiin työnantajasektorin (valtio, yksityinen, järjestö...)? Mainitkaa myös, mitä kohtaa perustelu koskee (esim. a)...

4. Missä tehtävissä ja millä aloilla näette suomen kielen oppiaineesta valmistuville maistereille erityisesti kysyntää tulevaisuudessa?

1) Tehtävä ja ala:

2) Tehtävä ja ala:

3) Tehtävä ja ala:

Perustelut

Empty text box for justifications.

5. Minkälaisen uusien tehtävien ja osaamisalueiden yhdistelmien näette nousevan tulevaisuudessa?

Empty text box for future task and skill combinations.

6. Millaiseksi arvioisitte suomen kielen oppiaineesta tutkinnon suorittaneiden kysynnän työmarkkinoilla (nyt ja vuonna 2015)? **1=erittäin vähäinen ... 5=erittäin hyvä**

	Nyt					En osaa sanoa	2015					En osaa sanoa
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
Kandidaattien kysyntä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Maistereiden kysyntä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lisensiaattien ja tohtoreiden kysyntä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Millaisissa tehtävissä arvioisitte eri tasoisen tutkinnon suorittaneita tarvittavan vuonna 2015?

Kandidaatit:

Maisterit:

Lisensiaatit ja tohtorit:

OSA C. Tässä osassa hahmotetaan megatrendien vaikutusta suomen kielen osaamistarpeisiin ja niiden muuttumiseen.

Megatrendi on kehityksen suuri aalto tai linja, jolla on selkeä kehityssuunta ja joka jatkuu todennäköisesti myös tulevaisuudessa. Megatrendit koostuvat monista samansuuntaisista osatekijöistä, ja sama megatrendi voi tarkoittaa eri näkökulmista eri asioita. Esimerkiksi ikääntyvä väestö voi tarkoittaa yhdelle kasvavia hoitomarkkinoita, toiselle terveydenhuollon kriisiä, kolmannelle työvoimapulaa, neljännelle ikääntyvien palvelujen ja terveysteknologian lisääntyvää kysyntää tai uusia vaatimuksia rakentamiseen.

8. Valitkaa annetuista megatrendeistä ne, jotka mielestänne vaikuttavat vahvimmin suomen kielen oppiaineesta valmistuvien osaamistarpeiden muuttumiseen ja pohtikaa, mitä yhteiskunnallisia ilmiöitä liittäisitte kyseiseen megatrendiin ja miten arvelette kyseisen megatrendin aiheuttamien muutosten vaikuttavan suomen kielen oppiaineesta valmistuvien osaamistarpeisiin tulevaisuudessa.

Megatrendi 1.

Millaisia ja mihin suuntaan kehittyviä yhteiskunnallisia ilmiöitä liitätte valitsemaanne megatrendiin?

Miten arvioisitte valitsemanne megatrendin aiheuttamien muutosten vaikuttavan suomen kielen oppiaineesta valmistuvien osaamistarpeisiin tulevaisuudessa?

Megatrendi 2.

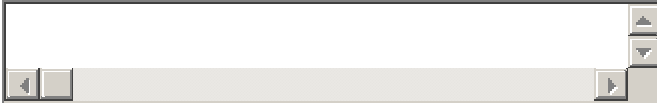
Millaisia ja mihin suuntaan kehittyviä yhteiskunnallisia ilmiöitä liitätte valitsemaanne megatrendiin?

Miten arvioisitte valitsemanne megatrendin aiheuttamien muutosten vaikuttavan suomen kielen oppiaineesta valmistuvien osaamistarpeisiin tulevaisuudessa?

Megatrendi 3.

- Valitse -

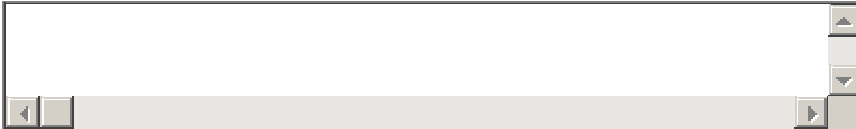
Millaisia ja mihin suuntaan kehittyviä yhteiskunnallisia ilmiöitä liitätte valitsemaanne megatrendiin?

Miten arvioisitte valitsemanne megatrendin aiheuttamien muutosten vaikuttavan suomen kielen oppiaineesta valmistuvien osaamistarpeisiin tulevaisuudessa?

Haluatteko nostaa esille vielä muita megatrendejä ja pohtia niiden merkitystä suomen kielen oppiaineesta valmistuvien osaamistarpeisiin?

Vastaajan taustatiedot

Millä sektorilla työskentelette?

Joku muu, mikä?

Millä alalla työskentelette?

Joku muu, mikä?

Missä tehtävässä työskentelette?

Sukupuoli

Syntymävuosi

Olen kiinnostunut saamaan tietoa kyselyn tuloksista ja jätän yhteystietoni. Tulokset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti eikä vastauksia yhdistetä vastaajaan.

Sähköpostiosoite:

Kommentteja kyselyn tekijöille: